

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

BARBARA CLEMENZ DIMNIK

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje

Alpsko smučanje

**MOŽNOSTI ORGANIZACIJE TEČAJEV USPOSABLJANJ NA
PODROČJU SMUČANJA PRI NAS IN V TUJINI**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

doc. dr. Blaž Lešnik

SOMENTOR

izr. prof. Jakob Bednarik

RECENZENT

prof. dr. Milan Žvan

Avtorica dela

Barbara Clemenz Dimnik

Ljubljana, 2013

ZAHVALA

Andreju, ker brez tebe ne bi niti začela niti končala študija na Fakulteti za šport.

Mali Piki in malo večjemu Nejcju za vse življenjske izkušnje.

Družini, predvsem mami in njenim staršem, za vso podporo in razumevanje. Brez vas mi ne bi uspelo.

Dr. Blažu Lešniku in dr. Milanu Žvanu za vso podporo in pomoč tekom celotnega študija.

Vsem, ki ste mi na kakršenkoli način pomagali na moji dosedanji življenjski poti.

Hvala.

KLJUČNE BESEDE: alpsko smučanje, organizacija, tečaj usposabljanja, tujina, Zveza učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS)

MOŽNOSTI ORGANIZACIJE TEČAJEV USPOSABLJANJ NA PODROČJU SMUČANJA PRI NAS IN V TUJINI

Barbara Clemenž Dimnik

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2013

Športno treniranje, alpsko smučanje

Število strani: 66; število preglednic: 5; število grafov: 1; število shem: 6; število slik: 6; število virov: 44

IZVLEČEK

V času globalne krize je smučanje dejavnost, ki se ji ljudje vrjetno najprej odpovejo. Zahteva namreč denarna sredstva, ki niso zanemarljiva. To je hkrati razlog, da danes smuča manj ljudi. Zato je pomembno, da čim večjemu krogu uporabnikov ponudimo možnost za cenejše in pestrejše smučanje. Zanimiva mora biti predvsem za otroke in mladino.

Za strokovno delo s tečajniki potrebujemo kakovostne učitelje smučanja, ki bodo, z vzgledom in ustreznimi postopki, na sneg privabili več učencev. Tečaj usposabljanja je specifičen projekt, ki je do sedaj pretežno potekal na slovenskih smučiščih, ki pa so glede na velikost in kakovost predraga. Zato je potrebno iskati nove rešitve tudi v tujini, kjer je za enako ali nižjo ceno velikokrat boljša ponudba, proces usposabljanja na snegu pa zato pestrejši in učinkovitejši. Poleg same smučarske infrastrukture, mora smučarska destinacija, skladno z uradno sprejetimi pravili o usposabljanju strokovnih smučarskih kadrov, vsebovati tudi druge infrastrukturne zmožnosti za izvedbo programov usposabljanja, ki potekajo pod okriljem ZUTS-a Slovenije.

Cilj diplomskega dela je predstaviti celotno organizacijsko in finančno strukturo priprave tečaja za pridobitev nazivov Učitelj smučanja v nekaterih slovenskih in tujih smučarskih središčih in podrobneje predstaviti organizacijo tečajev usposabljanja kot posodobljenega produkta, ki bo k usposabljanju za pridobitev strokovnih nazivov privabil več mladih.

Diplomsko delo je sestavljeno iz predstavitve osnovne ideje in predstavitve izbranih turističnih krajev, ki ustrezajo organizacijskim in cenovno dostopnejšim izvedbam tečajev usposabljanja (alpsko smučanje, deskanje na snegu, prosti slog, telemark, tek na smučeh...) pri nas in v tujini. V razpravi smo predstavili razlike o finančni konstrukciji tečajev ter razlike in morebitne prednosti oziroma slabosti.

KEYWORDS: Alpine skiing, organization, training course, abroad, Ski Instructors Association of Slovenia (SIAS)

OPTIONS IN ORGANIZATION OF TRAINING COURSES OF SKIING IN SLOVENIA AND ABROAD

Barbara Clemenž Dimnik

University of Ljubljana, Faculty of Sport, 2013

Sports training, Alpine skiing

Number of pages: 66; number of tables: 5; number of graphs: 1; number of schemes: 6; number of pictures: 6; number of sources: 44

ABSTRACT

In the time of global crisis skiing has become a product that is among the first ones people give up, as its often substantial expenses has made it almost a type of luxury. This is why it is of even greater importance to be able to offer a quality and possibly cheaper product that will encourage young people to complete ski teacher courses.

For professional work with participants we also need a high-quality ski instructors who will be a role model and attract more participants to the snow. The training course is a specific project that took place on Slovene ski slopes up until now, which are too expensive for the services and the number of slopes they offer. It is therefore necessary to seek out solutions abroad as well, at resorts that can offer more for the same or lower price, but above all they can make the courses much more attractive. In addition to the ski facilities, the ski destination has to, in accordance with the officially accepted rules on the training of professional ski personnel, include all the infrastructure capacities for the

implementation of training programs under the auspices of Ski Instructors Association of Slovenia (SIAS).

The aim of the thesis is to present a comprehensive financial and organizational structure of preparing a course of obtaining the title ski instructor in some Slovenian and foreign ski resorts and to present in more detail the organization of the training course as an updated product, which will entice more young people to obtain professional qualifications.

The thesis consists of a presentation of the basic idea of the product and the selected tourist destinations with affordable organizational aspects of implementing training courses (alpine skiing, snowboarding, free skiing, telemark skiing, cross country skiing etc.) in Slovenia and abroad. We discuss the differences on the financial structure of courses and the differences and possible advantages and disadvantages.

KAZALO

1	UVOD	10
1.1	ZGODOVINA UČENJA SMUČANJA V SLOVENIJI DO DANES.....	17
1.2	ŠOLA SMUČANJA KOT POMEMBEN DEL TURISTIČNE PONUDBE.....	22
1.3	POTEK ORGANIZIRANJA TEČAJEV USPOSABLJANJA IN LICENCIRANJA STROKOVNIH SMUČARSKIH KADROV PRI NAS.....	25
1.3.1	KAKO DO UČITELJA OZIROMA TRENERJA SMUČANJA Z USTREZNO LICENCO ZA DELO NA SNEGU?.....	26
1.4	IZBIRA KRAJA IZVEDBE TEČAJEV USPOSABLJANJA.....	32
1.4.1	PLANIRANJE IN ORGANIZACIJA TEČAJA USPOSABLJANJA.....	34
1.4.2	IZVEDBA TEČAJEV USPOSABLJANJA.....	34
1.5	OBLIKOVANJE CENE TEČAJA USPOSABLJANJA.....	35
1.5.1	OBLIKOVANJE CEN.....	35
1.5.2	STROŠKI	36
1.5.3	POVPRAŠEVANJE	37
1.5.4	SMUČARSKI KLUB ALI ŠOLA SMUČANJA KOT TRŽNA ZNAMKA	38
1.5.5	ZDRUŽENJE NACIONALNIH ŠOL SMUČANJA.....	38
1.5.6	METODE OBLIKOVANJA CEN	39
1.6	FINANČNA ANALIZA.....	39
1.7	PROBLEM IN CILJI.....	40
2	METODE DELA.....	43
3	RAZPRAVA	44
3.1	ANALIZA PONUJENIH MOŽNOSTI V SLOVENIJI IN TUJINI	44
3.2	KONKRETNI PRIMERI.....	44
3.2.1	MARIBORSKO POHORJE	44
3.2.2	SAALBACH HINTERGLEMM	46
3.2.3	PREDSEZONSKA IN POSEZONSKA FRANCIJA	47
3.3	KALKULACIJA STROŠKOV IN TOČKA PRELOMA.....	49
3.3.1	MARIBORSKO POHORJE	51
3.3.2	SAALBACH HINTERGLEMM	53
3.3.3	PREDSEZONSKA IN POSEZONSKA FRANCIJA	55
3.3.4	TOČKA PRELOMA ORGANIZACIJE TEČAJA USPOSABLJANJA.....	56
3.3.5	RAZLIKE V CENI TEČAJA USPOSABLJANJA	57
3.4	PREDNOSTI IN SLABOSTI.....	58
4	SKLEP	61
5	LITERATURA	62

KAZALO PREGLEDNIC

Tabela 1. Kalkulacijska tabela Mariborsko Pohorje	51
Tabela 2. Kalkulacijska tabela Saalbach Hinterglemm.....	53
Tabela 3. Kalkulacijska tabela predsezonska, posezonska Francija.....	55
Tabela 4. Stroškovna tabela organizacije tečaja usposabljanja.....	56
Tabela 5. Specifikacija stroškov namestitev in potnih stroškov	57

KAZALO SLIK

Slika 1. Shematski prikaz povezanosti demonstratorjevega teoretičnega in praktičnega znanja s potrebami tečajnika	14
Slika 2. Shematična opredelitev nivojev usposabljanja na področju smučanja v Sloveniji (Smučarska zveza Slovenije, 2010)	26
Slika 3. Potek usposabljanja za naziv: Učitelj 1. in 2. stopnje (Verdnik in Božič, 2012).....	27
Slika 4. Potek usposabljanja za naziv: Učitelj 3. stopnje, Trener in Trener PRO (Verdnik in Božič, 2012).....	28
Slika 5. Prikaz možnosti pridobitve licenc na področju smučanja (Smučarska zveza Slovenije, 2010)	29
Slika 6. Licenčna izkaznica – Modra kartica ZUTS, zadnja stran (Smučarska zveza Slovenije, 2010).....	30
Slika 7. Mednarodna vedenjska pravila (Ministrstvo za notranje zadeve, 2013) ..	31
Slika 8. Skupinski posnetek (osebni arhiv)	35
Slika 9. Smučišče Mariborsko Pohorje (Maribor – Pohorje, 2012).....	45
Slika 10. Smučišče Saalbach Skicircus (Saalbach, 2013).....	46
Slika 11. Smučišče 3 Doline (Snowtrex)	47
Slika 12. Smučišče Les 2 Alpes (Les2Alpes3600).....	48
Slika 13. Točka preloma organizacije tečaja usposabljanja	56

1 UVOD

Alpsko smučanje, deskanje, telemark, prosti slog, smučarski tek, smučarski skoki... VSE TO JE SMUČANJE! Pod besedo smučanje se pri nas doma kakor tudi v mednarodnem prostoru že dolgo ne razume le alpsko smučanje. Slednje pomeni danes le del t.i. snežnih športov (angl. prev. Snowsports, nem. prev. Schneesport). Ali je mogoče, da postajamo učitelji snežnih športov (Lešnik in Žvan, 2007)?

Človekovi interesi in dejavnosti se manifestirajo na številnih in različnih področjih. Povsod smo priča hitremu razvoju in napredku. Znotraj vseh najdemo tudi šport in tudi smučanje. Danes je smučanje v primerjavi s preteklostjo precej drugačno! Možnosti, ki nam jih ponujajo sodobno urejeni in lahko dostopni smučarski centri, so danes mnogo večje. Če smo bili zaradi nižjega standarda večinoma vezani na bližnja smučišča, je danes pot do najboljših evropskih in svetovnih smučarskih centrov dosegljiva mnogo širšemu krogu smučarjev kot včasih. Roka civilizacije je poskrbela, da je razvejanost turizma dosegla stopnjo, ki vsakomur omogoča dostop do nekoč nedosegljivih kotičkov narave (Lešnik in Žvan, 2007).

V času globalne krize in času, ko imajo ljudje čedalje manj denarja, je smučanje eden izmed produktov, katerim se ljudje prvo odpovedo, saj zahteva določena denarna sredstva, ki niso zanemarljiva. Zato je še toliko pomembneje, da se na tem področju uporabnikom ponudi kvaliteten in po možnosti cenejši produkt, ki bo ponovno pritegnil mlade, da bodo opravljali tečaje za nazive učitelja smučanja.

Tečaj za naziv učitelja smučanja je specifičen projekt, ki je do sedaj pretežno potekal na slovenskih smučiščih, ki pa so precej draga za storitve in količino prog, ki jih nudijo. Zato bi bilo potrebno iskati določene rešitve tudi v tujini, ki lahko ponudijo več za enako ali nižjo ceno, lahko pa naredijo tečaj tudi bolj atraktiven.

Alpsko smučanje (Stegnar, 2008) se ni začelo včeraj in se zagotovo ne bo končalo jutri. Kompleksnost, kakršno si je ustvarilo tekom svojega razvoja, mu omogoča dobra izhodišča za povezovanje z drugimi snežnimi dejavnostmi. Te so se pričele uveljavljati predvsem zaradi želje po izhodu iz tradicionalnega, včasih tudi monotonega trenutka. Pot in hitrost neusmiljenega razvoja je pokopala tradicionalne norme smučarskega športa. Tako smo se znašli pred visokim zidom, ki ločuje užitke v smučanju na eni strani ter vse druge dejavnike, ki pogojujejo uresničitev prvega na drugi strani. Most, ki je zgrajen, oziroma ga bo potrebno zgraditi, da se preko omejitvenih dejavnikov v alpskem smučanju zagotovi radost v preživljanju smučarskih trenutkov, pa je zagotovo prva in najpomembnejša naloga Združenja učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS), ki deluje pod okriljem Smučarske zveze Slovenije (SZS).

Izobraževanje človeka poteka od rojstva do smrti v vseh obdobjih človekovega življenja in se mu ne moremo in ne smemo izogniti. Učiti se začnemo kot novorojenček in učenje nadaljujemo skozi vsa nadaljnja obdobja. Tudi, ko zaključimo z obveznim šolanjem in izstopimo iz sistema rednega izobraževanja, se učenje ne konča.

Pri izobraževanju je vloga in dejavnost posameznika (udeleženca) določena od zunaj; v ospredju je pridobivanje znanja, spretnosti in navad. Pri učenju pa je poudarjen antropološki kontekst, ki presega družbeno-namenskega s tem, da postavlja v ospredje posameznika in temelji na njegovih potrebah in lastni dejavnosti. Učenje označuje večja širina po več razsežnostih: poteka povsod, zajema vse položaje, okoliščine in priložnosti. Vsebine se prepletajo in niso tako načrtno usmerjene na predmet. Postal je del življenja, je prožno in traja vse življenje (Jelenc, 2007).

Brez ustrezne motivacije ni kakovostnega učenja in izobraževanja. Pravilno usmerjena motivacija namreč pomaga posamezniku racionalno razporediti vloženo energijo, porabiti čas ter sredstva.

Prav tako brez vzgoje in izobraževanja človek ne bi mogel spoznati in uresničiti možnosti svojega razvoja. Proces izobraževanja pomaga posamezniku, da spozna

svoje potrebe in se jih zave, pomaga pa mu tudi pri iskanju ustreznih načinov, oblik in sredstev za njihovo zadovoljevanje. S pomočjo izobraževanja človek razvija stvaren, kritičen odnos do okolja, spoznava zakonitosti razvoja družbe in družbenega protislovja, to pa mu omogoča njegovo uspešnost v družbi – družbeno uveljavljanje. Človekova osebnost se ne more razviti zunaj družbe brez vzgoje in izobraževanja (Jereb, 1987).

Na ZUTS-u se zavedajo, da je implementacija znanja v strokovno delo izrednega pomena za kvaliteto kadrov, ki delujejo na terenu. Dobri, kvalitetni in zaupanja vredni demonstratorji, posodobljena strokovna literatura, dobra organizacija tečajev in seminarjev in še kaj so glavni atributi, zaradi katerih lahko rečemo, da ZUTS usposablja dobre učitelje in trenerje smučanja. Tako so ob alpskem smučanju visoko stopnjo razvitosti in tudi zametke množičnosti začele dosegati tudi druge smučarske discipline – deskanje na snegu, tek na smučeh, telemark smučanje, smučanje prostega sloga... Demonstratorji ZUTS-a aktivno sodelujejo s tekmovalnimi selekcijami in klubi SZS-a pri treningih tehnike, program slovenske nacionalne šole smučanja pa uspešno predstavljajo tudi v tujini, kjer sodijo v družbo najbolj cenjenih smučarskih držav (ZUTS – Predstavitev, 2013).

Osnovni cilji in naloge ZUTS Slovenije so:

- zagotovitev visoke strokovne in organizacijske ravni svojih strokovnih kadrov,
- razvoj, izvajanje in nadzor usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v osnovnih organizacijah ZUTS Slovenije,
- skrb za enotnost in strokovnost učnega programa in njegovega izvajanja,
- z izvajanjem skupnih strokovnih nalog in s podpiranjem dejavnosti na področju smučanja prispevati k popularizaciji športa v Republiki Sloveniji,
- predstavljanje slovenske smučarske šole doma in v tujini,
- podeljevanje licenc učiteljem in trenerjem smučanja in vodenje razvida učiteljev in trenerjev smučanja,
- podeljevanje licence šolam smučanja in vodenje razvida članic šole smučanja Slovenije,

- sodelovanje z drugimi organi Smučarske zveze Slovenije,
- organizacija družabno-športnih prireditev za svoje člane (Poslovník ZUTS, 2008).

Pomembnost ciljev in nalog ZUTS-a zagotavlja vsakoletno povečevanje števila novih članov v osnovnih organizacijah (OO). Prav to je glavno vodilo, da se OO združujejo v ZUTS. Namen združevanja OO-ja v ZUTS Slovenije je zlasti:

- skrb za strokovno usposobljenost in izpopolnjevanje učiteljev in trenerjev vseh disciplin pri SZS-ju,
- izvajanje enotnega programa usposabljanja učiteljev in trenerjev smučanja,
- izvajanje enotnega programa slovenske šole smučanja,
- boljše in učinkovitejše uresničevanje skupnih interesov na področju smučarskega športa,
- popularizacija in razvoj množičnega in vrhunskega smučarskega športa,
- zastopanje in predstavljanje slovenske šole smučanja v mednarodnem prostoru,
- povezovanje z domačimi in tujimi institucijami na področju smučarskega športa (Poslovník ZUTS, 2008).

Vloga medsebojnega sodelovanja, tj. sodelovanja med OO-ji in ZUTS-om, je primarnega pomena za doseg in realizacijo ciljev in smotrov na obeh straneh.

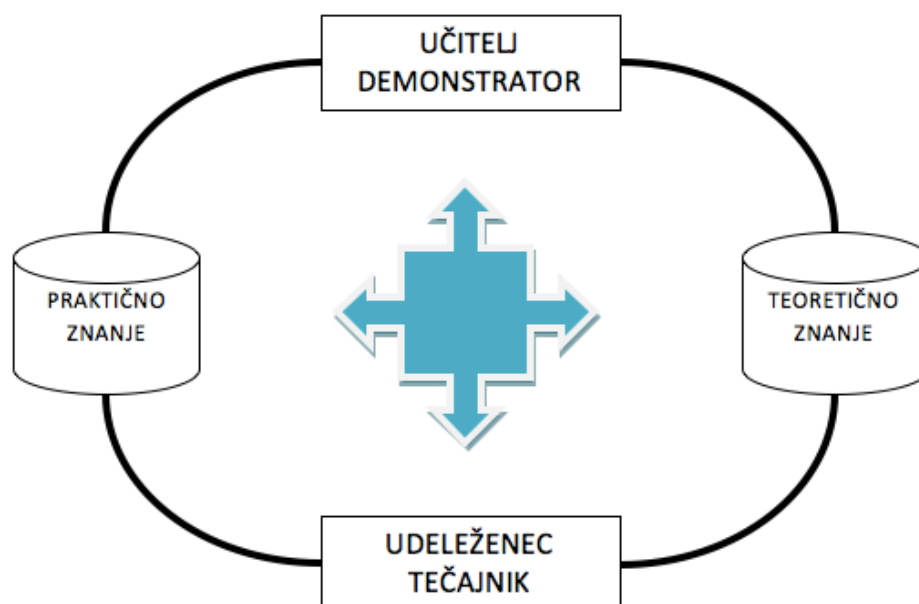
Glavno vodilo medsebojnega sodelovanja pa je zagotovo stroka. Razvoj in nadzor le te so tako predstavili tudi sistemi usposabljanja in licenciranja pri ZUTS-u, ki so bili sprejeti in potrjeni na Strokovnem svetu Republike Slovenije za šport.

Programov usposabljanja strokovnih kadrov na področju smučanja je veliko. Razlog temu je seveda široko področje smučarskega športa. Prav zaradi tega so se znotraj smučarskega področja izoblikovale manjše, bolj specifične skupine, ki jih opredelimo kot:

- alpsko smučanje,
- deskanje na snegu,

- telemark smučanje,
- tek na smučeh,
- smučanje prostega sloga.

Za razvoj stroke posameznega dela smučarskega športa skrbijo specifično izoblikovane komisije. Člani specifičnih komisij neprestano spremljajo potrebe in želje “terena” in na ta način poskušajo prilagoditi programe usposabljanja strokovnih kadrov. S tem se seveda zagotovi načelo praktičnosti in uporabnosti teh programov, po drugi strani pa se bodoče strokovne kadre že pripravi naspecifične zahteve “terena” (Jeraša, 2008).

Slika 1. Shematski prikaz povezanosti demonstratorjevega teoretičnega in praktičnega znanja s potrebami tečajnika

Kakovostno strokovno delo (Gruden, 2003), ki temelji na nenehnem poglobljanju, usklajevanju in seveda širjenju znanja, bo omogočilo obdržati visoko raven tako usposabljanja strokovnih kadrov (učiteljev in trenerjev) kot tudi njihovega kakovostnega dela. Navzven se kaže tudi v obliki rezultatov, ki jih tekmovalci dosegajo zadnja leta. Cilj vsakega procesa učenja mora biti usmerjen

“navzgor” – torej učenca naučiti specifičnega smučarskega znanja, medtem, ko se lahko pot do znanja glede na različne izkušnje, poglede, pristope in potrebe terena zelo razlikuje. Zato se moramo zavedati odgovornosti smučarskega učitelja in temu posledično pripraviti takšne programe usposabljanja strokovnih kadrov, ki bodo zagotovili:

- visok nivo praktičnega znanja,
- visok nivo teoretičnega znanja,
- sposobnost prilagajanja praktičnega in teoretičnega znanja specifičnim potrebam.

Programi usposabljanja so programi, ki opredeljujejo pogoje, vsebine in postopke za pridobitev strokovnega naziva. Pripravljeni so v skladu z določbami Pravil o usposabljanju strokovnih delavcev v športu. Pravila je sprejel Strokovni svet Republike Slovenije za šport na podlagi 16. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98). Ta pravila določajo nosilce usposabljanja, ustrezno usposobljenost, postopek pridobitve usposobljenosti za opravljanje strokovnega dela v športu, vodenje evidenc ter informacijsko podporo za izvajanje programov usposabljanja za strokovno delo v športu.

Program usposabljanja pripravi nosilec usposabljanja in mora vsebovati teoretični in praktični del ter naslednje obvezne podatke:

1. naziv programa in nosilca usposabljanja,
2. športno panogo oziroma področje usposabljanja,
3. stopnjo usposabljanja,
4. ime in priimek vodje programa usposabljanja,
5. osnovne vsebine usposabljanja,
6. predmetnik (s predvidenim obsegom ur) in predavatelje usposabljanja,
7. pogoje dokončanja in pogoje napredovanja,
8. opis usposabljanja (namen in cilj usposabljanja),
9. navedbo del, ki se jih opravlja s pridobljeno stopnjo usposobljenosti.

Za lažje razumevanje in boljše tolmačenje velja omeniti in razložiti naslednje pojme:

1. Strokovno delo v športu je vzgojno-izobraževalno (pedagoške dejavnosti neposredno povezane s športom) ali strokovno-organizacijsko delo (sodniško delo ter dejavnosti, posredno povezane s športom).
2. Program usposabljanja je program, ki opredeljuje pogoje, vsebine in postopke za pridobitev strokovnega naziva, pripravljen v skladu z določbami teh pravil.
3. Usposabljanje je sodelovanje v programu usposabljanja, kjer po uspešno opravljenem izpitu udeleženec pridobi enega od nazivov 1., 2. ali 3. stopnje usposobljenosti.
4. Tečaj predstavlja zaokroženo skupino predmetov v okviru sprejetega programa usposabljanja in se lahko izvaja večkrat letno.
5. Vodja programa usposabljanja je fizična oseba, ki koordinira izvajanje programa usposabljanja in ima najmanj VII. stopnjo izobrazbe športne smeri.
6. Predavatelj je fizična oseba, ki izpolnjuje pogoje za predavanje posameznega ali več predmetov na tečaju usposabljanja.
7. Kandidat je fizična oseba, ki se prijavi na tečaj usposabljanja.
8. Udeleženec je slušatelj tečaja usposabljanja.
9. Strokovno usposobljen delavec v športu je udeleženec tečaja, ki je uspešno zaključil tečaj in pridobil naziv določene stopnje strokovne usposobljenosti.
10. Stopnja strokovne usposobljenosti je s številko izražen strokovni naziv, ki pove, kakšne so pristojnosti strokovno usposobljenega delavca za delo v športu.
11. Diploma je javna listina, ki jo udeleženec pridobi po uspešno opravljenem izpitu in izkazuje naziv in stopnjo strokovne usposobljenosti.
12. Spletna aplikacija ŠpaK je programsko orodje, ki je namenjeno podpori vodenja programa usposabljanja, izpeljavi tečajev ter poročanju.
13. Evidenca usposobljenih strokovnih delavcev je evidenca vseh udeležencev tečajev usposabljanja, ki so pridobili strokovni naziv (Pravila

o usposabljanju strokovnih delavcev v športu, 2004).

Ko govorimo o alpskem smučanju, se je seveda potrebno zavedati še večje odvisnosti od terena in pogojev, v katerih proces učenja poteka. Prav zaradi tega je pri načrtovanju programov usposabljanja potrebno upoštevati tovrstne spremenljivke in omogočiti bodočemu strokovnemu kadru široko področje znanja, predvsem pa ga pripraviti na pogoje, na katere nima vpliva in v katerih se lahko znajde (Jeraša, 2008).

1.1 ZGODOVINA UČENJA SMUČANJA V SLOVENIJI DO DANES

Moderno ali športno smučanje se je v Sloveniji pojavilo po letu 1890. Temu je botroval izjemno odmeven pohod na smučeh Norvežana Fridjofa Nansena s spremljevalci preko Grenlandije leta 1888. Joseph Jarisch in Edmund Čibej sta začela smučati na Trnovski planoti. Čibej je učil smučati celo šolsko mladino. Smučali so tudi gozdarji in tuji gostje na gradu Snežnik, o čemer priča knjiga Etbina Henrika Schollmayerja "Auf Schneeschuhen" (Na snežkah, 1893) ter njegova diploma častnega člana in njegove žene Smučarskega kluba HEILO na istem gradu.

Prvi organiziran tečaj smučanja je bil v Bohinjski Bistrici v februarju 1913. Ko je Avstro-ogrska vojska končala interni tečaj 3. februarja je Deželna zveza za tujski promet zaprosila cesarsko kronsko 3. korno poveljstvo v Gradcu ali bi se smeli teh vaj udeležiti tudi civilisti, čemur je bilo ugodeno. Tečaj je vodil poročnik Jul. Ringl, ki je prijave sprejemal v hotelu Markeš, kjer je tudi stanoval. Tečaj naj bi trajal tudi po 3. februarju, vsako nedeljo, če bi bila udeležba zadostna. Udeležba na tečaju je bila brezplačna. Edini pogoj je bil, da so morali tečajniki s seboj prinesiti smuči (Batagelj, 2000).

Slovenci so bili (Guček, 1998) sicer del Habsburške monarhije tako, da ni bila ustanovljena narodna smučarska zveza kot v Avstriji in Nemčiji, temveč so se

naši navdušenci priključili tečajem v okviru avstro-ogrskih prirediteljev. Prvi slovenski pobudnik za organizirano smučanje je bil Rudolf Badjura, ki se je seznanil s smučanjem leta 1910, ko je bil poklican na tečaj avstro-ogrske vojske. Hitro je spoznal koristnost gibanja v naravi na smučeh v zimskem času. Organiziral je civilni smučarski tečaj v Bohinjski Bistrici od 1. do 14. januarja 1914, ki se ga je udeležilo 12 gozdarjev, lovcev in pooblaščenih vodnikov Slovenskega planinskega društva. Tečajniki so bili domačini iz Kranjske Gore ter Gozd Martuljka. Tečajniki so se 1. februarja udeležili tudi interne tekme, ki je bila organizirana po vzoru avstro-ogrske vojske.

Rudolf Badjura je nato organiziral še dva štirinajstdnevna tečaja v Ljubljani, na Tivolski livadi, v neposredni bližini mestnega središča. Prvi je bil 15. januarja in drugi 31. januarja 1914. Po prvi svetovni vojni je postala Slovenija dokaj samostojna v okviru Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Z ustanovitvijo Jugoslovanske zimske športne zveze (JZŠZ) leta 1922 s sedežem v Ljubljani in prvim predsednikom dr. Franom Jesenkom, se je začelo v Sloveniji organizirano smučanje. Ker je JZŠZ ugotovila, da primanjkuje kadrov za poučevanje smučanja, je organizirala tečaje "aspirantov" (kandidatov) za smuške učitelje (Guček, 1998).

Na kvalitetnejšo in varnejšo rekreacijo imajo velik vpliv učitelji smučanja. Ti skrbijo zaznanje smučanja rekreativnih smučarjev ter jim svetujejo o uporabi primerne smučarske in zaščitne opreme. Dober učitelj smučanja lahko zelo pozitivno vpliva na razvoj turizma posameznega smučarskega centra. S svojim znanjem, urejenostjo in avtoriteto je najboljša promocija za alpsko smučanje kot rekreativni šport. Za znanje učiteljev smučanja in smernice učenja skrbi Združenje učiteljev in trenerjev smučanja (ZUTS) Slovenije. To je pri nas vključeno v delovanje Smučarske zveze Slovenije (SZS), ki v slovenskem prostoru še vedno predstavlja eno najbolj organiziranih panožnih zvez.

Že v daljni preteklosti so strokovni kadri na področju smučarskega športa imeli težnjo po združevanju. V začetku tridesetih let 20. stoletja je za področje smučanja v Jugoslovanski zimske športni zvezi bil najbolj pomemben "Smuško tehnični odbor", ki se je ukvarjal s tekmovalci, sodniki, učitelji smučanja,

skakalnicami, finančnimi zadevami, itd. Znotraj odbora sta delovali tudi dve komisiji. Prva je delovala kot izpitna komisija za učitelje smučanja, druga pa se je ukvarjala s problematiko skakalnega športa (letalnica v Planici). Učitelji smučanja so bili nekako odrinjeni, saj je bilo za odbor najbolj pomembno tekmovalno področje. Prav to je bil poglobitni razlog za ustanovitev "Zbora smuških učiteljev" leta 1936, ki se je ustanovil v okviru Jugoslovanske zimsko športne zveze. Prvi načelnik je bil Ivan Tavčar. Olimpijsko načelo amaterizma je veljalo tudi za učitelje smučanja, zato so poučevali zastonj. Zbor je deloval samostojno brez sodelovanja s "Smuško tehničnim odborom". Prvo šolo smučanja v Sloveniji, imenovano "Jugoski", je odprl Kranjskogorčan Zdravko Zore leta 1931 v rodni vasi. Leta 1933 je kot prvi Slovenec v tujini uspešno opravil tečaj in izpit učitelja smučanja pri znamenitem Hannesu Schneiderju na Arlbergu v Avstriji. Po letu 1933 so bile ustanovljene stalne šole smučanja še v Planici, na Pokljuki, Staničevi koči, Komni, Planini na Kraju, Krvavcu, Pokljuki, Pohorju, Krvavcu itd.

Po drugi svetovni vojni je nastala Smučarska zveza Slovenije (SZS). Uradno je bila registrirana leta 1951. Področja SZS so bila: alpski referat, nordijski referat, zbor učiteljev smučanja, zbor sodnikov in Organizacijski komite Planica. Zbor učiteljev smučanja je vodil Robert Kump, ki je avtor mnogih knjig "Brez besed" s področja smučanja. Te knjige so opremljene z nazornimi skicami takratne tehnike smučanja. Prvi povojni tečaj kandidatov za učitelje smučanja v okviru Zbora je bil leta 1948 pri Erjavčevi koči pod organizacijskim vodstvom Smerduja in tehničnega vodje prof. Draga Ulage in ob pomoči Slavka Urbarja in Emila Žerjava. Leti 1952 in 1953 sta bili prelomni za Zbor. Najprej sta se Boris Kobal in Janez Šuster udeležila tečaja za učitelje smučanja v Lachtallu v Avstriji in leto kasneje še s kolegoma prof. Marjanom Jeločnikom in Bojanom Hrovatinom v znamenitem državnem centru učiteljev smučanja v St. Christophu, ki ga je vodil prof. Stephan Kruckenhauser. Navdušeni nad tehniko nasprotnega sukanja ramen so to prenesli v slovenski učni načrt. Posebna zasluga gre Jeločniku, Kobalu in Šusterju za nadgradnjo slovenskega besedja v zvezi z novo smučarsko tehniko in njenimi prvinami (Guček, 1995).

Marjan Jeločnik, ki je opravljal delo predsednika Zbora učiteljev smučanja in hkrati učil na tedanji Višji šoli za telesno vzgojo (danes Fakulteta za šport) je s sodelavci poenotil učni program. Prvi razlog za to je bil, da so bili učitelji smučanja nespoštovani in odrinjeni, drugi pa postavitve zahtevnejših kriterijev za opravljanje izpitov za učitelje smučanja. Diplome za te strokovne kadre so podeljevali na Višji šoli za telesno vzgojo. Jeločnik je bil ustanovitelj prve demonstracijske skupine učiteljev smučanja, v kateri so bili poleg njega še Bojan Hrovatin, Arsen Kuret, Boris Kobal, Janez Šuster in Janez Zupet (1956). Prvič so javno nastopili leta 1957 na Livadi med Brsnino in Poseko v Kranjski gori s programom, ki si ga je ogledala predvsem šolska mladina.

Stiki s tujino so postali pogosti, čeprav smo sprva imeli bolj vlogo opazovalcev kot aktivnih udeležencev. Marjan Jeločnik in Milan Hodalič sta šla prvič na svetovni kongres učiteljev smučanja Interski (1953, Davos). Prvi kongres je bil dve leti prej v Val d'Iseru v Franciji. V tujini, predvsem pa v alpskih državah, so podobne organizacije, kot je bil naš zbor učiteljev smučanja, delovale in delujejo še danes ločeno od krovne smučarske organizacije. Po tem vzoru se je želel ločiti tudi Zbor učiteljev smučanja. To jim ni bilo dovoljeno, saj je krovna organizacija oz. politična oblast želela imeti vse smučarske panoge, vključno z Zborom učiteljev smučanja, pod eno streho.

Trenerji smučanja, predvsem klubski, so delovali v svojem zboru, ki ga pa SZS ni priznavala, saj se je ukvarjala predvsem z zveznimi sodniki. Tako za njih v sredi šestdesetih let niso iz proračuna namenili skoraj nič denarja. Odpadli so seminarji za trenerje vseh disciplin. Na prošnjo klubskih trenerjev jih je pod svojo streho leta 1966 vzel Zbor učiteljev smučanja Slovenije in se preimenoval v Zbor učiteljev in trenerjev smučanja. Že naslednjo zimo so bili organizirani seminarji za trenerje vseh disciplin, katere so vodili tudi tuji vrhunski strokovnjaki. Na seminarjih ni bilo zveznih trenerjev, saj se niso želeli družiti s klubskimi. Leta 1972 so bili na pobudo tedanjega predsednika Jožeta Uršiča ustanovljeni področni zbori in v Zbor učiteljev in trenerjev smučanja sprejeti še vaditelji smučanja. S tem se je Zbor znova preimenoval v Zbor učiteljev, vaditeljev in trenerjev smučanja (ZVUTS) Slovenije. Med letoma 1978 in 1985 je

vodenje zbora prevzel Milan Maver. Tedaj je Zbor pričel še aktivneje sodelovati s tekmovalnim smučanjem in v mednarodnem prostoru. Uvedeni so bili seminarji za člane izpitnih komisij, na katerih so bili poenoteni izpitni kriteriji, kar je potekalo pod vodstvom Marijana Steleta. Za praktično delo na izpitih je bil odgovoren dolgoletni predsednik izpitne komisije Marko Trškan. Po odhodu omenjenega predsednika Zbora Milana Mavra je delovanje ZVUTS-a vodil Jani Krevs. Zbor je potreboval novo, predvsem mlajše vodstvo.

V naslednjem obdobju je bil za predsednika Zbora izvoljen bivši vodja demonstratorske vrste Dušan Videmšek. Zbor je preimenoval v Zvezo učiteljev, vaditeljev in trenerjev smučanja (ZVUTS) Slovenije. Njegova zasluga, ob pomoči številnih sodelavcev, je bila predvsem ponovno sodelovanje pri poučevanju invalidov, vojakov in policije, bolj aktivna vključitev zdomcev v Zvezo, pridobitev sponzorjev, uveljavitev učiteljev smučanja v širšem slovenskem prostoru, sodelovanje s Fakulteto za šport in izdajo študijskega gradiva za izpite, itd. Kot zanimivost je takrat izšla prva izdaja zgoščenke (CD-ja) šole smučanja (Lešnik in Guček, 2010).

Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS), kot se imenuje sedaj, je največje športno strokovno združenje v našem prostoru, v katerem je v 79 osnovnih organizacij ZUTS-a, vključenih pa preko 3200 strokovnih smučarskih kadrov. Strategija delovanja ZUTS-a Slovenije je zasnovana v obliki desetih ciljev, ki so usmerjeni predvsem v strokovno delo na različnih ravneh smučarskega športa. Tako želijo v največji meri prispevati k popularizaciji smučanja pri nas, hkrati pa morajo delovati in aktivno nastopati tudi v mednarodnem prostoru. Obrnjeni morajo biti tako na zahod, kjer smo še vedno cenjeni, kot na vzhod, ki se želi prav preko nas, glede razvoja smučanja, približati zahodu. Osnovno poslanstvo ZUTS-a temelji na usposabljanju strokovnih kadrov in razvoju smučarske stroke. Zavzemajo se za razvoj in napredek različnih disciplin, ki so združene v ZUTS Slovenije. Veliko prostora v strategiji namenjajo tudi promociji smučarskega športa v sodelovanju z mediji in medijsko podprtimi dogodki (Šegula, 2010).

1.2 ŠOLA SMUČANJA KOT POMEMBEN DEL TURISTIČNE PONUDBE

Bieger (v Mihalič, 2008) pravi, da izraz turistična destinacija označuje geografski prostor, ki ga turisti izberejo za cilj potovanja. Slednji vsebuje vse, kar potrebuje turist za bivanje, preskrbo in razvedrilo. Magaš (v Gomezelj, 2006) pa navaja, da pod destinacijo razumemo neko turistično območje, cono, regijo, državo ali več držav ali celo cel kontinent. V tem smislu lahko rečemo, da je turistična destinacija optimalno sestavljen in trgu prilagojen prostor, ki z razvojem pomembnih in dominantnih sposobnosti v destinaciji zavestno ustvarja pogoje, ki bodo dolgoročno omogočili dobre turistične rezultate.

Cooper, Fletcher, Gilbert, Wanhill in Shepherd (1998) destinacijo opredelijo kot središče zgradb in storitev, ki so oblikovane zato, da bi zadovoljile potrebe turistov. Z geografskega vidika pa govorijo o žarišču za proučevanje turističnega gibanja, vpliva in pomembnosti. Destinacija naj bi vsebovala vse elemente turizma: ponudbo, povpraševanje, transport in trženje.

Druga definicija pravi, da je turistična destinacija kompleksna tvorba, ki je sestavljena iz več izdelkov, storitev in doživetij, ki jo vodijo različne interesne skupine. Z destinacijo upravljajo lokalne turistične organizacije, javni sektor in lokalno prebivalstvo (Konečnik, 2007).

Po tretji definiciji pa lahko turistične destinacije označimo kot posebna območja, ki jih turisti obiskujejo in se v njih za določen čas zadržujejo zaradi njihovih privlačnosti, ki so:

- Naravne: v to skupino sodijo lepa pokrajina, plaže različnih vrst, ugodna lega, ugodno podnebje in druge geografske značilnosti, ki so prednost pred ostalimi kraji.
- Izgrajene: pogosto jih štejemo k naravnemu okolju, saj navadno posegajo v sam videz pokrajine. Sem spadajo različne turistične in druge zgradbe, spomeniki, sprehajalne poti, parki, marine, urejena smučišča, golf igrišča, tenis igrišča ter druge privlačnosti, ki privabijo turiste.

- **Kulturne:** so privlačne za turiste in so zgodovinskega pomena, imajo tradicionalnost, kot je folklor, različne religije, umestnost, gledališča in muzeje. V skupino kulturnih značilnosti spadajo tudi posebni dogodki, kot so festivali in srečanja.
- **Socialne:** povezujejo se direktno z lokalnim prebivalstvom, zaradi njihovega načina življenja, jezika in možnosti druženja z njimi (Bole, 2011).

Turistične destinacije sicer ne proizvajajo turističnih proizvodov, a so za turiste privlačne. V destinacijah se turisti zadržujejo oziroma jih izberejo kot cilj potovanja, ki je odvisen od namena potovanja oziroma privlačnosti. Po namenu obiska ločimo poslovne od zasebnih, medtem, ko je privlačnost odvisna od vsakega posameznika. Lahko gre za naravne ali izgrajene lepote, lahko pa je tudi kulturne ali socialne narave.

Privlačnost kraja samega po sebi še ne zagotavlja, da bo nek kraj postal turistični kraj. Privlačnosti so predpogoj, da se kraj (regija) lahko turistično razvije. Turistični razvoj se prične z izgradnjo receptivnih zmogljivosti in razvojem komunikacijskih pogojev, ki omogočajo dostop do kraja (Mihalič, 2002).

Med turistične kraje torej štejemo kraje, ki izpolnjujejo v nadaljevanju navedene kriterije. Imajo neko privlačnost, naj bo to naravna, izgrajena, kulturna ali socialna značilnost, poleg tega imajo urejene komunikacijske pogoje (urejen dostop do kraja) ter zagotovljene receptivne pogoje, kot so namestitveni objekti, trgovinske in obrtniške storitve, pošto in telekomunikacijske storitve, parke, sprehajališča.

Pomen šole smučanja za zimski turizem:

- šola smučanja kot pomemben del zimske turistične ponudbe,
- pomen in organiziranost Združenja šol smučanja v okviru ZUTS-a Slovenije,
- organizacijska shema šole smučanja,
- vodstvo in učitelji,

- oprema in prehrana,
- bivanje in smučarske vozovnice,
- recepcija na smučišču,
- zborna mesto,
- poligon za začetnike in proga za začetnike,
- vrtec na snegu,
- tekmovalni poligon,
- programi in oblike tečajev,
- individualno poučevanje,
- tedenski sestanki,
- zaključek tečajev,
- uporaba didaktičnih pomagal,
- primer organiziranosti in delovanja šole smučanja (Verdnik in Božič, 2012).

Tečaj smučanja lahko enačimo skupaj s turističnim proizvodom oziroma lahko trdimo, da za tečaj smučanja veljajo enaka pravila kot za turistični proizvod.

Turistični proizvod je zelo kompleksen koncept in zanj predpostavljamo, da je sestavljen iz raznolikih izdelkov, storitev in doživetij. Kompleksnost je odvisna tudi od tega, s katerega vidika ga opazujemo. Burkart in Medlik (v Konečnik, 2010) navajata, da je z vidika turista turistični proizvod "celotno doživetje od trenutka, ko zapusti kraj stalnega bivališča, do trenutka, ko se vrne nazaj", k temu pa je potrebno prišteti tudi turistovo pripravo na potovanje, njegove aktivnosti, vrednotenje in podoživljanje po zaključku potovanja. V našem primeru je pri tečajih usposabljanja turist zamenjan z udeležencem tečaja.

Pavšalni proizvod je proizvod organizatorja potovanj in nastane tako, da organizator združi dva ali več delnih turističnih proizvodov v paket in ga ponudi po enotni pavšalni ceni. Cene posameznih delnih turističnih proizvodov niso prepoznavne, razpoznavni pa so posamezni delni proizvodi (Mihalič, 2008).

Sestavni deli pavšalnega paketa pri tečaju usposabljanja so:

- transportne storitve,
- prenočitev,
- preskrba s hrano,
- smučarska vozovnica,
- učenje smučanja pod mentorstvom demonstratorja,
- teoretična predavanja pod vodstvom predavatelja,
- ocenjevanje državne izpitne komisije,
- zavarovanje.

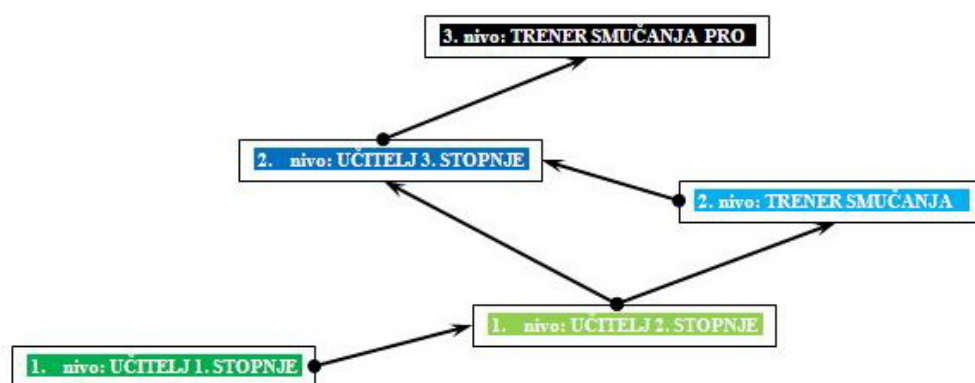
1.3 POTEK ORGANIZIRANJA TEČAJEV USPOSABLJANJA IN LICENCIRANJA STROKOVNIH SMUČARSKIH KADROV PRI NAS

Olimpijski komite Slovenije je na osnovi 31. člena Zakona o športu, 3. novembra 2010, sprejel Pravilnik o licenciranju strokovnih delavcev v športu. Ker imajo v skladu z določili pravilnika možnost pridobivanja licenc tudi osebe, ki so strokovno usposobljene in delujejo na področju športa – smučanja, vendar nimajo vplačane članarine (MK ZUTS), jim ZUTS Slovenije omogoča pridobitev le te, vendar pod naslednjimi pogoji:

- Prijave na licenčne seminarje strokovno usposobljenih oseb (učiteljev smučanja), ki si želijo pridobiti licenco za aktualno sezono potekajo samo na podlagi razpisa pisarne ZUTS-a Slovenije in preko za to namenjene prijavnne aplikacije.
- Cena udeležbe na licenčnem seminarju bo bistveno višja kot je za udeležence, ki imajo plačano članarino SZS – ZUTS MK in ga organizira OO ZUTS Slovenije (določena in potrjena bo s strani sekretariata ZUTS Slovenije).
- Na licenčnih seminarjih v aktualni smučarski sezoni lahko skupine na snegu vodijo samo člani izobraževalne vrste pri ZUTS Slovenije (Licenciranje, 2010).

1.3.1 KAKO DO UČITELJA OZIROMA TRENERJA SMUČANJA Z USTREZNO LICENCO ZA DELO NA SNEGU?

Lik učitelja oziroma trenerja smučanja predstavlja znanje, ponos, odgovornost, tradicijo, lepoto in še bi lahko naštevali. Zavedati se moramo, da je pot do vsega naštetega povezana s pridobivanji potrebnih znanj skozi sistem usposabljanja za pridobitev ustreznih strokovnih nazivov. Poudariti moramo, da strokovno poimenovanje Učitelj/Trener smučanja že dolgo ni več vezan samo na alpsko smučanje, temveč tudi na druge smučarske panoge kot je deskanje na snegu, tek na smučeh, telemark, biatlon, skoke, ... Rezultat razvoja smučarske stroke so predvsem skrbno pripravljene in načrtovane programe usposabljanja za pridobivanje strokovnih nazivov. Ti so glede na možnosti medsebojne prehodnosti in dopolnjevanja in svojo zahtevnost in odgovornost nadgrajeni na sledeč način:

Slika 2. Shematična opredelitev nivojev usposabljanja na področju smučanja v Sloveniji (Smučarska zveza Slovenije, 2010)

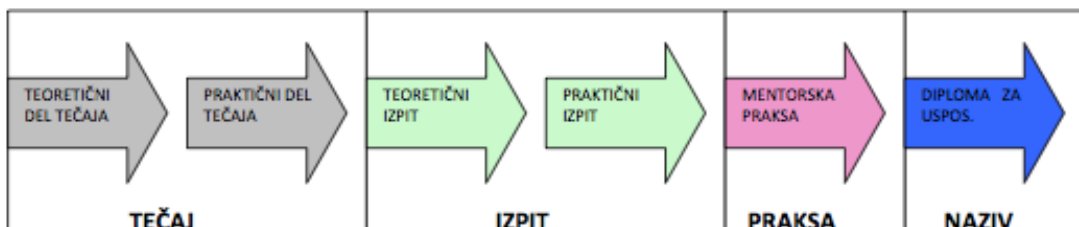
Nosilec, predlagatelj in izvajalec usposabljanja na področju smučanja je Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS Slovenije), ki deluje pod okriljem Smučarske zveze Slovenije – Združenja smučarskih panog. Na nižjih stopnjah (1. nivo) usposabljanja izvajajo smučarska društva in klubi, v okviru katerih delujejo strokovno usposobljeni učitelji oziroma trenerji smučanja in so kot osnovne organizacije povezani v ZUTS Slovenije. Na višjih stopnjah (2. in 3.

nivo) pa je organizator in izvajalec programov ZUTS Slovenije v sodelovanju s Fakulteto za šport (Licenciranje, 2010).

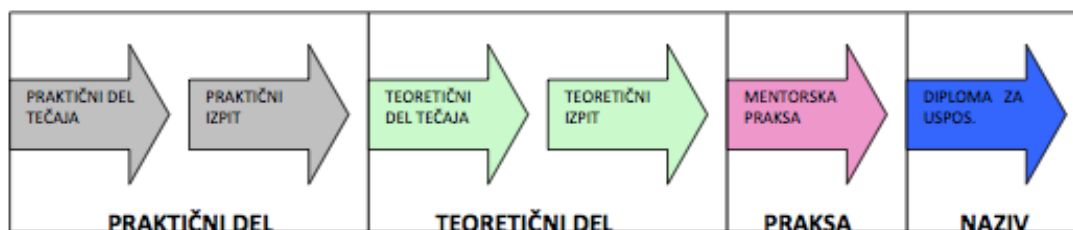
Poleg množice pogojev, ki so pomembni za ukvarjanje posameznika s smučanjem (socialni, geografski,...), je pogoj za pristop na tečaj usposabljanja za pridobitev najnižjega strokovnega naziva Učitelj (alpskega) smučanja 1. stopnje (U1) minimalna starost 17 let. Pri tem je pomembno vedeti, da kandidat po vseh opravljenih obveznostih lahko prejme diplomu strokovne usposobljenosti šele po dopolnjenem 18. letu starosti. Pogoj za pridobitev hierarhično višjih strokovnih nazivov Učitelj 2. stopnje (U2), Učitelj 3. stopnje (U3), Trener (T) in Trener PRO (Tpro) je uspešno opravljena predhodna stopnja, ki jo kandidat lahko izkazuje le z uradno diplomom.

Proces usposabljanja učiteljev oz. trenerjev smučanja je na vsaki izmed stopenj sestavljen iz naslednjih sklopov obveznosti na tečajih usposabljanja:

- teoretične vsebine v obliki predavanj po programu,
- praktične vsebine v obliki izvedbe vaj na snegu po programu,
- izpit iz obvladanja teoretičnega znanja pod nadzorom članov Državne izpitne komisije (DIK),
- izpit iz obvladanja praktičnega znanja,
- opravljanje obvezne prakse (Licenciranje, 2010).

Slika 3. Potek usposabljanja za naziv: Učitelj 1. in 2. stopnje (Verdnik in Božič, 2012)

Slika 4. Potek usposabljanja za naziv: Učitelj 3. stopnje, Trener in Trener PRO (Verdnik in Božič, 2012)

Tečaj usposabljanja za pridobitev strokovne usposobljenosti na nižji ravni (U1 in U2) lahko v okviru osnovnih organizacij ZUTS-a (OO-ZUTS) organizira in vodi izključno vodja tečaja usposabljanja z ustrezno licenco. Ta je odgovoren za količinsko in vsebinsko ustrezno izvedbo vseh segmentov tečaja usposabljanja. Odgovoren je, da teoretična predavanja predavajo licencirani predavatelji, delo na snegu pa lahko vodijo samo licencirani člani demonstratorskih vrst ZUTS-a Slovenije. Tako teoretični kot tudi praktični izpit morajo vsi kandidati opraviti v skladu s pravili in pred člani Državne izpitne komisije (DIK), zadnja obveznost in pogoj pred pridobitvijo usposobljenosti pa je opravljena praksa pod nadzorom licenciranega mentorja v okviru ene od šol smučanja oziroma v eni od OO-ZUTS.

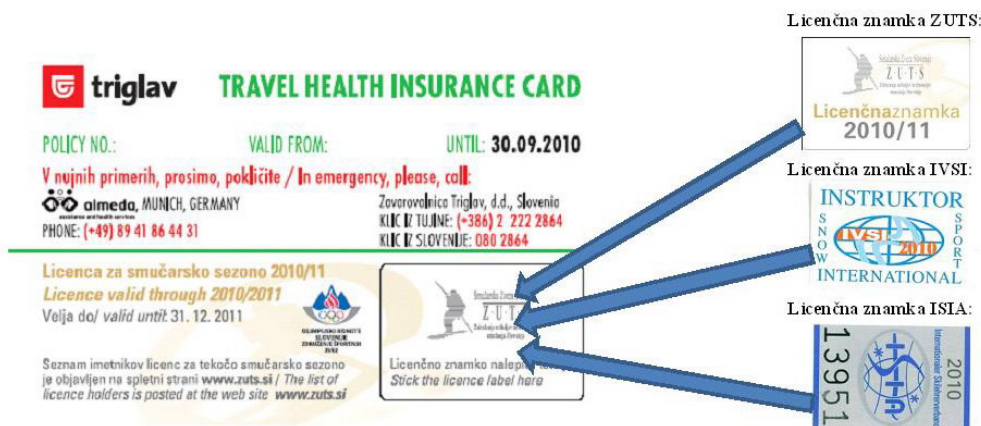
Z zaključkom tečaja in pridobitvijo strokovnega naziva pa proces učenja in dopolnjevanja znanja še zdaleč ni zaključen. Na nek način je to šele začetek in če človek želi delati dobro, mora svoje znanje sproti dopoljevati z vedno novimi informacijami v zvezi z aktualnim napredkom smučarskega športa. Na Smučarski zvezi Slovenije si že vrsto let prizadevajo, da bi delo strokovnih smučarskih kadrov potekalo strokovno in varno, zato so v skladu z zakonodajo uvedli licence za delo v tekoči smučarski sezoni. Skladno z Zakonom o varnosti na smučiščih (4. člen, 17. alineja in 16. člen) mora vsak učitelj oziroma trener ob pridobljeni strokovni usposobljenosti imeti tudi ustrezno licenco za delo. Če strokovna usposobljenost predstavlja uradni dokument o pridobljeni smučarski "izobrazbi", pridobljena licenca pomeni dokazilo, da je učitelj oz. trener seznanjen z najnovejšimi informacijami na področju razvoja omenjenega športa (Licenciranje, 2010).

Slika 5. Prikaz možnosti pridobitve licenc na področju smučanja (Smučarska zveza Slovenije, 2010)

Vsak učitelj smučanja naj bi praviloma bil član Smučarske zveze Slovenije, znotraj te pa tudi ZUTS-a Slovenije. Svoje članstvo lahko izkazuje z Modro kartico – ZUTS, na kateri je jasno vidna tudi vrsta in stopnja njegove usposobljenosti (npr. Učitelj alpskega smučanja 3. stopnje, Učitelj deskanja na snegu 2. stopnje itd.). Posamezne stopnje se na področju smučanja tako z vidika vsebine kot tudi obsežnosti programa dopolnjujejo in nadgrajujejo, za delo na terenu pa so različno usposobljeni učitelji preko SZS-ZUTS-a Slovenije opravičeni do naslednjih uradnih licenc (uradne znamke), ki so nalepljene na hrbtni strani Modre kartice:

- licenca ZUTS; veljavna izključno v slovenskem prostoru, do nje pa so opravičeni kandidati s strokovnim nazivom Učitelj 1. stopnje in kandidati s pridobljenimi višjimi nazivi strokovne usposobljenosti,
- licenca IVSI (Internationaler Verband für Ski Instructoren); amaterska mednarodno veljavna licenca, do nje pa so opravičeni kandidati s strokovnim nazivom Učitelj 2. stopnje in kandidati s pridobljenimi višjimi nazivi strokovne usposobljenosti (Učitelj 3. stopnje, Trener in Trener PRO),
- licenca ISIA (International Ski Instructors Association); profesionalna mednarodno veljavna licenca, do nje pa so opravičeni kandidati s strokovnim nazivom Učitelj 3. stopnje in kandidati s pridobljenimi višjimi nazivi strokovne usposobljenosti (Trener PRO) (Licenciranje, 2010).

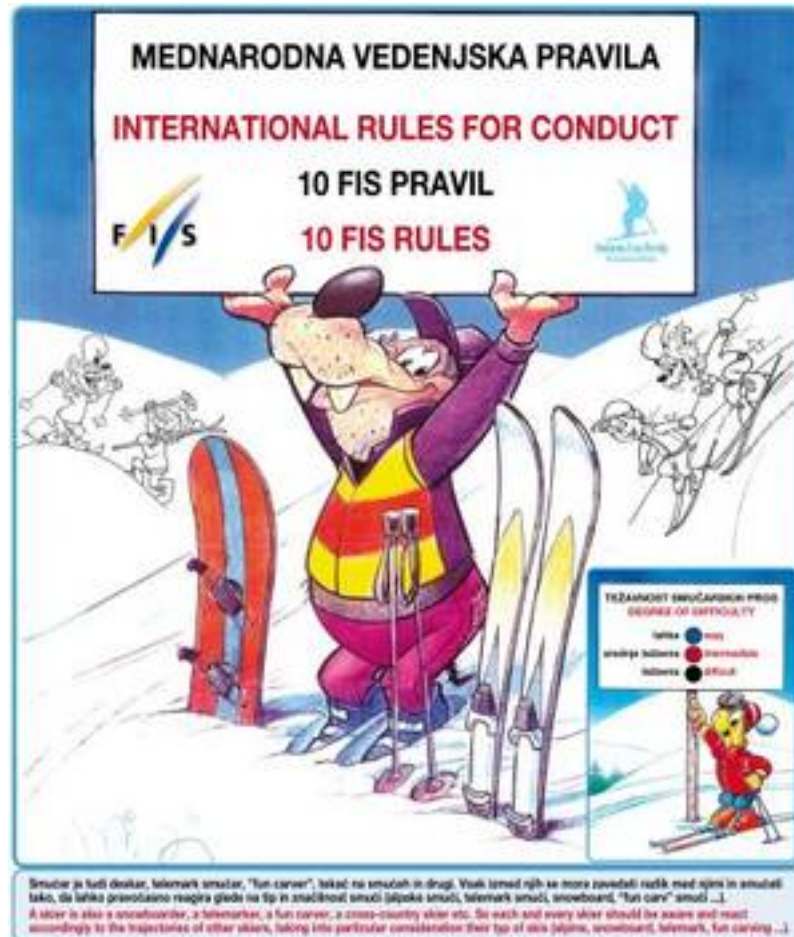

Slika 6. Licenčna izkaznica – Modra kartica ZUTS, zadnja stran (Smučarska zveza Slovenije, 2010)

Smučarska zveza Slovenije je pred začetkom sezone 2007/2008 pričela z uradnim licenciranjem učiteljev. Vsak učitelj, ki je usposobljen za določeno stopnjo, mora poleg že pridobljene licence svojo licenco vsako leto obnoviti ter se obvezno udeležiti vsakoletnega obnovitvenega seminarja, ki ga za učitelje 1. in 2. stopnje organizirajo društva sama, medtem ko za učitelje 3. stopnje za obnovitev licence ISIA organizira ZUTS. Tako si tudi pridobi veljavno licenčno izkaznico oziroma Modro kartico ZUTS.

Slovenska smučarska šola je ena izmed bolj cenjenih smučarskih šol v Evropi. Sledi trendom razvoja smučanja, pri čemer je še posebej pomembno sprotno obnavljanje strokovnega znanja ter pridobivanja novega, saj se trendi smučanja in učenja smučanja hitro ter stalno spreminjajo. Z nenehnim izobraževanjem tako klubi kot ZUTS posledično skrbijo za boljše znanje samih tečajnikov, saj kvaliteten učitelj pomeni kvaliteten prenos znanja na tečajnika. Z novimi trendi pa prihajajo tudi novosti, ki negativno vplivajo na razvoj smučanja. S prihodom novega sloga smučanja, zarezne tehnike, tako imenovanega "carving" sloga, se je hitrost smučarjev povečala, kar je pripeljalo do večjega števila nesreč na smučiščih z hujšimi poškodbami, kar pomeni, da je še toliko bolj pomembno obnavljanje in osveževanje znanja vsako sezono. Tukaj je še ena od stvari, ki jo morajo tako učitelji smučanja kot sam ZUTS opraviti. To je ozaveščanje ljudi o varnosti in pravilih, ki veljajo na smučiščih, saj pogosto pride do precenitve smučarskega znanja.

Izredno pomemben je zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč), ki ureja temeljna pravila vedenja na smučiščih in zagotavljanja varnosti in reda na smučiščih. Prav tako ureja določbe o ravnanju smučarjev in drugih oseb na smučiščih, pristojnosti posameznih organov za zagotavljanje varnosti na smučiščih in pooblastila nadzornika smučišč (Varnost na smučiščih, 2013).

Slika 7. Mednarodna vedenjska pravila (Ministrstvo za notranje zadeve, 2013)

Ukrepi za varno smučanje:

- posvet s strokovnjakom ob prvih poskusih smučanja,
- vpis v smučarsko šolo,
- psihofizična pripravljenost (smučanje se začne vsaj mesec pred smučarsko sezono v telovadnici, na fitnessu, v naravi),
- izbira primerne smučarske opreme,

- smučanje prilagoditi svojemu znanju in sposobnostim ter vremenskim in terenskim razmeram,
- preveriti stanje na smučišču (reševalna služba, nadzorniki, info točka, bližina zdravstvene ustanove),
- upoštevati vremenske razmere,
- spoštovati mednarodna FIS vedenjska pravila, navodila o varnosti na smučišču, znake na smučiščih, navodila in opozorila nadzornikov,
- ravnati v skladu z načelom: "Stori tisto, kar želiš, da drugi storijo tebi!",
- smučarska čelada je obvezna do 14. leta starosti, vendar priporočljiva tudi za ostale smučarje (Varnost na smučiščih, 2013).

1.4 IZBIRA KRAJA IZVEDBE TEČAJEV USPOSABLJANJA

Poleg izbire kraja tečajev usposabljanja je vedno na prvem mestu vprašanje, zakaj se udeležiti tečajev smučanja, pa naj jih delimo na tečaje usposabljanja ali tečaje učenja smučanja v smučarski šoli.

Namen vsakega, ki se prijavi na tečaj, je obnoviti ter dodatno poglobiti svoje znanje. Tako so osnovni tečaji namenjeni učenju, medtem ko so tečaji usposabljanja namenjeni že naučenim tečajnikom, ki želijo znanje izpopolniti do te mere, da bi lahko z njim poučevali druge tečajnike. S pridobljenim znanjem, ki ga tečajniki pridobijo na usposabljanju ter po opravljeni praksi, naj bi bili pripravljene za učenje oziroma prenašanje pridobljenega znanja naprej. Poleg samega vidika stroke je pomembna tudi varnost na smučišču. Čedalje več poudarka je na preventivi ter izpopolnjevanju. Danes, je zlasti pri mladih, smučanje povezano tudi z adrenalinom in pripadnostjo različnim smučarskim subkulturam.

Nosilec programov usposabljanja strokovnih delavcev v športu na področju smučanja v Republiki Sloveniji je ZUTS Slovenije.

Tečaje usposabljanja lahko izvajajo organizatorji, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- pridobljena licenca za vodjo tečaja usposabljanja za tekočo smučarsko sezono,
- pravočasna in ustrezno izpolnjena prijava organizacije programa usposabljanja,
- zagotovitev licenciranih predavateljev teoretičnih vsebin,
- zagotovitev potrebnih vadbenih pogojev in pripomočkov za izvedbo tečajev usposabljanja,
- poravnane obveznosti do ZUTS Slovenije za tekočo smučarsko sezono (Pravilnik o organizaciji in poteku programov usposabljanja, 2011).

Tečaj usposabljanja mora biti organiziran v skladu s sprejetimi programi usposabljanja, v katerih so, ločeno za posamezne strokovne nazive, določene praktične in teoretične vsebine, obvezna literatura ter obseg obravnavanja posameznih vsebin. Stroški obvezne literature so vključeni v kotizacijo. Vodja tečaja pred začetkom tečaja v pisarni ZUTS dvigne literaturo za vse prijavljene kandidate.

Na tečajih usposabljanja za pridobitev strokovnega naziva U1, U2 in U3 lahko skupine na snegu vodijo samo člani demonstratorske vrste pri ZUTS Slovenije. Skupino kandidatov za pridobitev naziva TRENER in TRENER PRO lahko vodijo samo ustrezno usposobljeni in licencirani trenerji.

Organizator je, glede na stopnjo usposabljanja, dolžan zagotoviti potrebne vadbene pogoje za posredovanje teoretičnih in praktičnih vsebin. Ustrezni vadbeni pogoji obsegajo zlasti:

- ustrezne prostore za video-analize in posredovanje teoretičnih vsebin,
- ustrezne terenske in snežne pogoje za delo na snegu,
- ustrezno tehnično opremo potrebno za realizacijo določenih učnih vsebin (video kamera, predvajalnik video posnetkov, TV sprejemnik, prenosni računalnik in projektor, vrtalka, prenosne radijske postaje, naprave za merjenje časa, različni količki in ostali didaktični pripomočki),

- zagotovitev licenciranih predavateljev teoretičnih vsebin,
- zagotovitev ustreznih vadbenih skupin, pri čemer število kandidatov na enega demonstratorja ne sme biti večje od 10,
- zagotovitev izvedbe teoretičnega in praktičnega dela vsebin po možnosti v enem od vnaprej določenem smučarskem centru (Pravilnik o organizaciji in poteku programov usposabljanja, 2011).

1.4.1 PLANIRANJE IN ORGANIZACIJA TEČAJA USPOSABLJANJA

Planiranje in organizacija tečaja v ožjem pomenu besede se nanašata na zakup nastanitvenih, transportnih in drugih zmogljivosti ter njihovo povezovanje v celotni tečaj usposabljanja. Poleg tega zraven sodijo tudi ostali dejavniki, kot so rezervacija človeških virov, v našem primeru gre tukaj za demonstratorje in člane državne izpitne komisije.

1.4.2 IZVEDBA TEČAJEV USPOSABLJANJA

Za izpeljavo tečajev usposabljanja odgovarja organizator tečajev ne glede na to, pri kom je udeleženec tečaja kupil oziroma rezerviral tečaj usposabljanja, ter ne glede na to, da je za izvedbo obljubljenih storitev pooblastil druge izvajalce.

Slika 8. Skupinski posnetek (osebni arhiv)

1.5 OBLIKOVANJE CENE TEČAJA USPOSABLJANJA

1.5.1 OBLIKOVANJE CEN

Na trgu se cene oblikujejo pod vplivom podobnih dejavnikov kot na drugih trgih. Če se poveča povpraševanje in ostane ponudba enaka kot prej, se cene za iste proizvode in storitve povečajo zaradi večjega povpraševanja. Če pa se poveča količina ponudbe ob nespremenjenem povpraševanju, povzroči to znižanje cen zaradi večje ponudbe (Planina in Mihalič, 2002).

1.5.2 STROŠKI

Stroški so en izmed najbolj pomembnih dejavnikov pri določanju cene proizvoda. Poznavanje in predvidevanje stroškov, ki lahko nastanejo, vodi k uresničitvi cilja, ki si ga je zastavilo podjetje oziroma smučarski klub (Mihalič, 2002).

Stroške lahko delimo na fiksne in variabilne ter na posredne in neposredne. Fiksni stroški so pri smučarskih društvih oziroma organizatorjih tečajev usposabljanja višina stroškov najemnine prostorov, stroški odplačevanja kreditov, ogrevanje prostorov in stroški plač stalno zaposlenih oseb. Ti stroški so prisotni ne glede na obseg produkcije in ostajajo s spreminjanjem obsega produkcije nespremenjeni. Velikost teh stroškov lahko organizatorji tečajev uravnavajo le na dolgi rok, medtem ko v kratkem obdobju nima vpliva nanje. Obseg stroškov na kratek rok je torej odvisen od narave variabilnih stroškov. Variabilni stroški se spreminjajo z obsegom poslovanja in so od obsega poslovanja neposredno odvisni. Spremenljivi stroški se za posamezne tečaje usposabljanja lahko s številom udeležencev spreminjajo (Mihalič, 2002; Žibert, 2007).

Neposredni stroški so tisti stroški, za katere lahko brez težav ugotovimo, koliko jih je povzročil posamezni stroškovni objekt, posredni pa so tisti stroški, ki so skupni več stroškovnim objektom in jih moramo na posamezne stroškovne objekte razporediti na podlagi določenih metod, kar neizogibno vključuje določeno stopnjo arbitrarnosti (Tekavčič, 2002).

Neposredni stroški pri organizatorjih tečajev usposabljanj so lahko:

- honorar demonstratorja,
- nastanitev za demonstratorja,
- smučarska karta za demonstratorja,
- stroški predavateljev teorije,
- tečajnina za udeleženca tečaja,
- kotizacija za teoretični del izpita,

- kotizacija za praktični del izpita,
- literatura, našitek in diploma,
- namestitvev udeleženca tečaja,
- smučarska karta za udeleženca tečaja,
- potni stroški udeleženca tečaja,
- stroški organizacije tečaja,
- ostali stroški (administrativni stroški, stroški vodje tečaja, vnos podatkov v info sistem idr.).

1.5.3 POVPRASEVANJE

Povpraševanje je poleg stroškov ključni dejavnik pri oblikovanju cene. Poznavanje povpraševanja nam lahko pove, po kateri ceni so potrošniki še pripravljeni kupiti proizvod (Mihalič, 2002).

Pri povpraševanju po turističnih proizvodih zelo težko opredelimo ali je le to elastično ali neelastično. V teoriji naj bi veljalo, da je povpraševanje po nujnih dobrinah neelastično, po manj nujnih dobrinah pa elastično.

Smučarski tečaji sodijo med nenujne dobrine. Za tečaj usposabljanja pa je to vendarle težko reči. Rečemo lahko, da je povpraševanje po tečajih usposabljanja elastično in hkrati tudi neelastično. Tečaji usposabljanja so med ljubitelji smučanja oziroma dolgoletnimi člani smučarskih klubov ustvarili željo po udeležbi na teh. Za njih predstavlja to povpraševanje neelastično, saj se bodo tečaja usposabljanja skoraj zagotovo udeležili. Sprememba cene usposabljanja navzdol ali navzgor ne bi bistveno spremenila števila udeležencev tečaja, medtem, ko lahko skoraj z gotovostjo trdimo, da je med rekreativni smučarji povpraševanje po tečajih usposabljanja elastično.

1.5.4 SMUČARSKI KLUB ALI ŠOLA SMUČANJA KOT TRŽNA ZNAMKA

Ključni dejavnik tržnega pozicioniranja je upravljanje s tržno znamko. Tržna znamka smučarskega kluba sproža sklop predstav v zavesti potrošnikov in na ta način oblikuje imidž (Brezovec in Nemec, 2009). Znamka tako predstavlja premoženje podjetja, saj podjetja ugotavljajo, da lahko le prek oblikovanja močne identitete le te gradijo na mreži zvestih kupcev (Pfajfar in Konečnik, 2007). Tržna znamka je tudi veliko več kot le ime, logotip, barva, slogan ali simbol. To so predvsem orodja in taktike, znamka pa je tržnikova obljuba o konsistentnem posredovanju specifičnega niza značilnosti, koristi in storitev kupcem. Tržnik mora oblikovati poslanstvo tržne znamke in vizijo o tem, kaj tržna znamka mora biti in kaj mora storiti (Kotler, 2004).

1.5.5 ZDRUŽENJE NACIONALNIH ŠOL SMUČANJA

Šola smučanja mora biti članica Nacionalne šole smučanja Slovenije, kar pomeni, da zadovoljuje vse strokovne in organizacijske kriterije, ki jih Zveza učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije predpisujeta za takšno članstvo. Program dela šole mora biti usklajen s programom ZUTS Slovenije za Šole smučanja Slovenije.

Šola smučanja Slovenije je naziv licence, ki ga Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS) podeljuje fizičnim in pravnim osebam, ki opravljajo pridobitno dejavnost na področju poučevanja smučanja in izpolnjuje s tem pravilnikom določene pogoje.

Fizične in pravne osebe, ki pridobijo licenco šola smučanja Slovenije, se znotraj ZUTS-a Slovenije interesno povezujejo. Interesno združenje šol smučanja Slovenije (ŠSS) vodi vodja ŠSS, ki ga imenuje zbor delegatov na predlog predsednika ZUTS Slovenije (Pravilnik šole smučanja Slovenije, 2008).

1.5.6 METODE OBLIKOVANJA CEN

Oblikovanje cen v smučarskem klubu temelji na določeni politiki cen. Pri tem politiko pojmuje kot odločitev ali serijo odločitev, ki jih vodstvo kluba sprejema na podlagi poprejšnje analize stroškov in tržnih razmer (intenzivnost povpraševanja, velikost trga, raven cen, konkurenca) in ki so oblikovane tako, da bi dosegli določen cilj ali skupine ciljev znotraj celostnega trženjskega načrta (Rebernik, 2008).

Veliko smučarskih klubov je registriranih kot društva, ki so neprofitno usmerjena, tako morajo ves svoj prihodek oziroma dobiček, ki ga ustvarijo z izvedbo tečaja usposabljanja in drugih tečajev nameniti za nemoteno delovanje kluba, največkrat pa denar namenijo v razvoj tekmovalcev, saj je tekmovalni šport v alpskem smučanju velik finančni zalogaj.

Pri metodi oblikovanja cene stroški plus, se prodajna cena oblikuje tako, da se na vse stroške, ki so nastali v zvezi z določenim proizvodom, prišteje prihodek. Ko izračunamo stroške, neposredne in posredne, dodamo stopnjo pribitka in dobimo prodajno ceno. Stopnja pribitka je namenjena za dobiček, torej je celotna stopnja pribitka dobiček, zato se ta metoda imenuje tudi metoda oblikovanja cen po konceptu polne kalkulativne cene (Mihalič, 2002).

1.6 FINANČNA ANALIZA

V podjetjih se stalno sprašujejo, kaj bi se dalo izboljšati v poslovanju in kako to storiti, saj konkurenca neposredno odpira ta vprašanja. Iskanje odgovorov na zastavljena vprašanja je predmet znanstvene discipline, ki ji tradicionalno pravimo analiza poslovanja. F. Lipovec je ponudil razlago analize poslovanja kot proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja kot pripravo na odločanje v podjetju o izboljšanju uspešnosti poslovanja s stališča uporabnika analize (Pučko, 2004).

Dobra kalkulacija nam omogoča tudi zelo hiter obračun, hkrati pa tudi planirani pribitek v nekem obdobju. Končni obračun se običajno razlikuje od kalkulacije, saj se cene v kalkulacijah zaokrožujejo navzgor.

Tudi struktura samega obračuna se razlikuje od kalkulacije, saj pri kalkulacijah delimo stroške na fiksne in variabilne, medtem ko se struktura obračuna deli na stroškovne nosilce, torej na tiste aktivnosti, ki so povzročile stroške (Bole, 2011).

1.7 PROBLEM IN CILJI

Stegnar (2008) je v svojih ugotovitvah na podlagi temeljite raziskave ugotovil, da je sistem usposabljanja in izobraževanja na Smučarski zvezi Slovenije dober. To potrjuje število strokovno usposobljenih kadrov, ki se vsako smučarsko sezono usposablja in tudi usposobijo na tečajih usposabljanja. Le ti imajo na razpolago najboljše licencirane strokovnjake (demonstratorji, strokovni sodelavci, strokovnjaki za posamezna področja, habilitirani profesorji in mnogi drugi), ki imajo veliko izkušenj na teh področjih. Tega se vodstvo ZUTS-a tudi zaveda in kljub dobrim rezultatom stremi k temu, da se proces usposabljanja dvigne na še višji nivo. Potrebno je poudariti, da je sistem usposabljanja dobro usklajen pri alpskem smučanju in deloma lahko rečemo tudi pri deskanju na snegu. Ostale komisije pri ZUTS Slovenije pa so še v procesu razvoja in pridobivanja strokovnih kadrov. V komisiji za alpsko smučanje je največ povpraševanja po udeleževanju na tečajih, zato se tudi sistem lahko dopolnjuje in razvija, kajti za to pomagajo vse pretekle izkušnje, s pomočjo katerih je potrebno stremeti k vedno boljši kakovosti organizacije tečajev. Spodbudni rezultati so razvidni tudi pri ostalih komisijah, predvsem na nižjih stopnjah, kjer se s pomočjo sofinanciranja usposabljanj s strani Evropskega socialnega sklada, Ministrstva za šolstvo in šport in Fundacije za šport razvijajo tudi deficitarne smučarske panoge na področju usposabljanja.

Vseeno pa zaradi globalne krize, kljub temu, da je sistem usposabljanja in izobraževanja na Smučarski zvezi Slovenije dober, zanimanje za udejstvovanje na tečajih upada. Da bi privabili čim več mladih, je potrebno nekaj novega,

svežega. Morda organizacijo tečajev usposabljanja v tujini? Tujina je že sama po sebi vabljiva, hkrati pa ponuja večjo smučarsko infrastrukturo za približno enako ceno.

Poleg same smučarske infrastrukture mora smučarska destinacija skladno z uradno sprejetimi pravili o usposabljanju strokovnih smučarskih kadrov vsebovati vse druge infrastrukturne zmožnosti za izvedbo programov usposabljanja, ki potekajo pod okriljem ZUTS-a Slovenije.

Ker nikoli ni dovolj, da se učencu oziroma tečajniku zgolj pokaže, kako mora določeno nalogo opraviti, je pomembno tudi, na kakšen način in kako mu je ta informacija posredovana. V kolikor je učenec oziroma udeleženec tečaja še dodatno motiviran za usposabljanje, to pomeni, da bo informacijo bolj globoko usidral v svoj spomin. Večjo motivacijo in zagnanost lahko pri udeležencu tečaja sproži večja in bolj napredna smučarska infrastruktura v tujini. Prav tako osvežitev, ki jo prinesejo usposabljanja v tujini, navsezadnje lahko privabi tudi tiste iz deficitnih smučarskih panog, kjer strokovnega kadra po navedbah raziskave, ki jo je opravil Stegnar (2008) v svoji specialistični nalogi primanjkuje. V prvi vrsti so te smučarske panoge, kjer primanjkuje strokovnega kadra, predvsem na najvišjih nivojih U3 in Trener in pa tudi na nižjih stopnjah usposabljanja. Na področju teka na smučeh je veliko pomanjkanje strokovnega kadra predvsem na stopnji U3 in Trener. Tako Stegnar pravi, da bo potrebno uvesti smernice, ki bodo pripeljale do večjega zanimanja za to vrsto strokovnega usposabljanja, kajti ti strokovnjaki bi največ pripomogli k razvoju tega športa in v sklepnem dejanju neposredno vplivali na dobre rezultate naših tekmovalcev. Veliko pomanjkanje je vidno tudi v telemark smučanju in prostem slogu.

Cilj diplomskega dela je:

- predstaviti celostno organizacijsko in finančno strukturo priprave tečaja za pridobitev nazivov Učitelj smučanja v nekaterih slovenskih in tujih smučarskih središčih,
- podrobneje predstaviti organizacijo tečajev usposabljanja kot posodobljenega produkta, ki bo k usposabljanju za pridobitev strokovnih nazivov privabil več mladih.

2 METODE DELA

Diplomsko delo je pretežno monografskega tipa. V pomoč so domači in tuji viri iz različnih medijev ter znanje pridobljeno iz lastnih izkušenj na področju poučevanja alpskega smučanja in deskanja na snegu, kot tudi izkušnje pridobljene med delom v turizmu in znanje, pridobljeno med študijem na Fakulteti za šport. Za podatke, ki jih ni bilo možno dobiti med razpoložljivimi viri, sem uporabila metodo neformalnega intervjuja.

3 RAZPRAVA

3.1 ANALIZA PONUJENIH MOŽNOSTI V SLOVENIJI IN TUJINI

Dejstvo je, da Slovenci danes smučamo tam, kjer največ dobimo. To pomeni, kjer lahko glede na svoje znanje, sposobnosti in potrebe smučarski dan najboljše izkoristimo. V tem pogledu so zelo pomembne tudi možnosti učenja in kakovost usposobljenega kadra. Nikakor ne smemo zanemariti pomena smučarskih šol tako v svetu kot pri nas, ki postajajo vse pomembnejši del turistične ponudbe. Dobro delo usposobljenega kadra je lahko zelo pomemben razlog za vračanje turistov kot tudi za popularizacijo snežnih športov.

Pri izbiri smučarske destinacije v rekreativne namene že dolgo na prvo mesto ne postavljamo več bližine smučišča, temveč je veliko bolj v ospredju raznolikost in dolžina smučišč, kjer lahko dodobra izkoristimo ponudbo. Predpostavljamo lahko, da enako velja tudi za tečaj usposabljanja, v kolikor bi bila ta možnost ponujena.

3.2 KONKRETNI PRIMERI

3.2.1 MARIBORSKO POHORJE

Oddaljenost od Ljubljane je približno 130 km.

Na osrednjem grebenu Pohorja, sredi gozdov, pozimi in poleti vabi priljubljeno turistično središče Mariborsko Pohorje. Kljub pestri turistični ponudbi je Pohorje ohranilo vso svojo lepoto, številne naravne in kulturne znamenitosti ter etnološke posebnosti.

Slika 9. Smučišče Mariborsko Pohorje (Maribor – Pohorje, 2012)

Pohorje je priljubljena izletniška in rekreacijska točka za vse generacije. Na zasneženih smučiščih, tekaških in pohodniških poteh se srečujejo smučarji, tekači na smučeh, deskarji na snegu, pohodniki, planinci, gorski kolesarji, padalci, ljubitelji konj in adrenalinskih aktivnosti željni avanturisti.

Smučarski center Mariborsko Pohorje ponuja več kot 41,5 km urejenih smučarskih prog vseh težavnostih stopenj na nadmorski višini od 325 metrov do 1327 metrov. Na grebenih Pohorja se razprostira 27 km tekaških prog. Smučišča povezujejo 5 sedežnic, 16 vlečnic in ena krožno-kabinska žičnica (Smučišče Mariborsko Pohorje, 2013).

3.2.2 SAALBACH HINTERGLEMM

Oddaljenost od Ljubljane je približno 300 km.

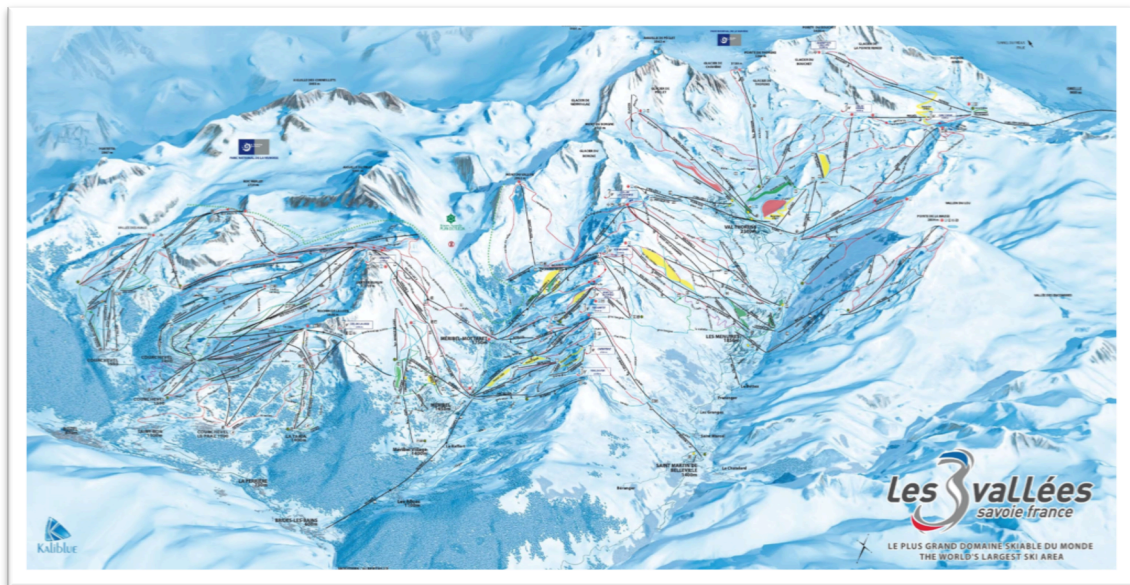

Slika 10. Smučišče Saalbach Skicircus (Saalbach, 2013)

Smučarsko področje Skicircus, ki obsega Saalbach - Hinterglemm - Leogang (1.003 m - 2.096 m) ima 200 km prog, ki jih povezuje 24 vlečnic, 16 sedežnic in 15 kabinskih žičnic. 90 km je lahkih prog, 95 km srednje težkih prog in 15 km težkih prog. 90 % prog je pokritih z umetnim snegom. 21 km tekaških prog, board park, sankaske proge. Saalbach-Hinterglemm ima tudi 4 diskoteke, 34 barov, 15 kavarn, restavracije, teniško dvorano, drsališče in športni center z bazenom (Saalbach, 2013).

3.2.3 PREDSEZONSKA IN POSEZONSKA FRANCIJA

Oddaljenost od Ljubljane je približno 800 km.

Slika 11. Smučišče 3 Doline (Snowtrex)

Francoska smučišča se glede na geografski položaj delijo na Savojske Alpe in Visoke francoske Alpe. Največje in najbolj poznano smučarsko središče Savojskih Alp je še vedno Val Thorens, ki predstavlja idealno izhodišče za smučanje na področju 3 Doline (3 Vallées). Sestavljajo ga smučarski centri Les Menuires in St. Martin de Belleville, Meribell in Courchevel. Izvrstna smučarska doživetja vam ponuja smučarsko središče L'Espace Killy, ki med seboj povezuje Tignes in Val D'Isere. Starejšim generacijam je še vedno v lepem spominu Avoriaz, ki je vključen v smučarsko področje Portes du Soleil in ponuja možnost smučanja tudi v švicarskih Alpah. Tu je še vedno premalo raziskani center La Plagne, ki z novo gondolo Vanois povezuje sosednji Les Arc in skupaj tvorita smučarsko središče Paradiski. Seveda pa ne smemo pozabiti na smučarska središča kot so Valmeinier in Valfrejus. Sicer nekoliko manjša kot ostali, vendar po urejenosti prog in infrastrukturi ne zaostajata za bolj uveljavljenimi centri.

Slika 12. Smučišče Les 2 Alpes (Les2Alpes3600)

Najbolj znano smučarsko središče Visokih francoskih Alp je Les Deux Alpes, hkrati največji evropski ledenik, ki vam omogoča smučanje od oktobra pa tja do meseca maja. Les Deux Alpes je eno redkih smučarskih središč, ki je ohranilo del mestnega jedra. Zelo dobro se ujame s sosednjim smučarskim centrom Alpe D'Huez, saj lahko z večdnevno smučarsko vozovnico 2 x tedensko smučate v sosednjem kraju (Smučanje 2014 v Franciji, 2013).

Francoska smučišča so v večini povezana, tako da povezani smučarski centri na enem področju skupaj tvorijo preko 600 km prog in imajo preko 180 vlečnic, sedežnic in krožno-kabinskih žičnic.

3.3 KALKULACIJA STROŠKOV IN TOČKA PRELOMA

Kalkulacija je način izračunavanja, preračunavanja in obračunavanja ter prenosa stroškov na posamezne stroškovne nosilce in na stroškovna mesta. Tako se posamezni deli skupnih stroškov najbolj točno porazdelijo po posameznih proizvodnih procesih, s čimer se lahko natančneje določi vrednost proizvoda v odnosu do stroškov, nastalih v vezi z njim (Podgorelec, 1998).

Kalkulacija je tudi računovodsko poročilo, v katerem so na voljo računovodski podatki in informacije o zneskih sredstev, o zneskih posameznih vrst stroškov, o lastni in prodajni ceni ter tudi o poslovnem izidu, zato so kalkulacije osnova za poslovno ukrepanje v podjetju. Glede na čas delimo kalkulacije na:

- predhodne ali predkalkulacije, ki pomenijo predračun oziroma načrt celotnih stroškov na enoto storitve,
- tekoče ali sprotne, ki jih pripravljamo hkrati s poslovnim procesom,
- obračunske ali poznejše, s katerimi obračunavamo dejanske stroške na enoto storitve (Potočnik, 1999).

Točka preloma pomeni, da se ne bosta pojavila niti dobiček niti izguba pri tistem obsegu prodaje, ki mu pravimo točka preloma. Ta točka je pri odločitvah dokaj pomembna, zato se managerji zanimajo za izračun, saj se želijo izogniti operativnim izgubam (Horngren, Datar & Foster, 2003). Torej, točka preloma se izračunava za skupine, pri katerih se sprašujemo ali se nam tečaj usposabljanja splača izpeljati ali pa se nam ga splača preprosto odpovedati, ker bomo tako imeli manjšo škodo.

Kalkulacijska tabela je narejena iz pogleda organizacije tečaja usposabljanja s strani smučarskih klubov oziroma društev. Sestavljena je iz treh delov:

1. Stroški organizatorja.
2. Prihodki organizatorja.
3. Stroški udeleženca tečaja.

Prvi del vsebuje vse stroške organizatorja, za 8 udeležencev v eni skupini. Ti stroški so:

- smučarske karte demonstratorja,
- namestitve demonstratorja,
- dnevnice demonstratorja,
- stroški predavatelja teorije,
- tečajnina za vsakega udeleženca,
- stroški literature, našitka in diplome za vsakega udeleženca,
- stroški organizacije tečaja (administrativni stroški, stroški vodje tečaja, vnos podatkov v info sistem idr.).

Drugi del tabele vsebuje vse prihodke organizatorja, za 8 udeležencev v eni skupini. Za organizatorja tečaja usposabljanja so prihodki sledeči:

- tečajnina za vsakega udeleženca,
- prihodek za literaturo, našitek in diplomo vsakega udeleženca,
- prihodek za organizacijo in koordinacijo tečaja usposabljanja.

Prvi in drugi del tabele sta med vseboj vzajemna. Prikazani so stroški organizatorja, katere plača udeleženec tečaja usposabljanja direktno organizatorju tečaja, kar predstavlja prihodek organizatorju.

Tretji del tabele je namenjen stroškom udeležencev tečaja usposabljanja, s teoretičnim in praktičnim izpitom, izračunan za 1 udeleženca pri udeležbi 8 oseb v eni skupini. Ti stroški so:

- smučarska karta in namestitev za celoten tečaj usposabljanja,
- prijava in kotizacija za teoretični izpit,
- prijava in kotizacija za praktični izpit,
- smučarska karta za ocenjevalni dan (na slovenskem smučišču),
- strošek organizatorja¹.

---

¹ Strošek organizatorja je skupni prihodek organizatorja tečaja usposabljanja deljen s številom oseb v eni skupini (8 oseb), tako da dobimo strošek za 1 udeleženca.

3.3.1 MARIBORSKO POHORJE

PROJEKT:	TEČAJ USPOSABLJANJA - SMUČANJE - MARIBORSKO POHORJE	
TERMIN:		
PRODAJNA CENA:	714.00 €	

STROŠKI ORGANIZATORJA		CENA		
STROŠKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
DEMONSTRATOR	NAMESTITEV + SMUČARSKA KARTA	308.90 €	1	308.90 €
	HONORAR	100.00 €	7	700.00 €
PREDAVATELJI TEORIJE	STROŠKI	250.00 €	1	250.00 €
STROŠKI NA UDELEŽENCA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
STROŠKI ORGANIZACIJE	ADMINISTRATIVNI STROŠKI, STROŠKI VODJE TEČAJA, IDR.	100.00 €	8	800.00 €
SKUPAJ				2,690.90 €

PRIHODKI ORGANIZATORJA		CENA		
PRIHODKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
PRIHODKI ORGANIZATORJA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
	ORGANIZACIJA IN KOORDINACIJA TEČAJA USPOSABLJANJA	260.00 €	8	2,080.00 €
SKUPAJ				2,712.00 €

STROŠEK UDELEŽENCA		CENA		
STROŠEK TEČAJA USPOSABLJANJA S TEORETIČNIM IN PRAKTIČNIM IZPITOM (NA 1 UDELEŽENCA)		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
STROŠKI UDELEŽENCEV (NA OSEBO)	SMUČARSKA KARTA	90.00 €	1	90.00 €
	NAMESTITEV	35.00 €	6	210.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA TEORETIČNI IZPIT	20.00 €	1	20.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA PRAKTIČNI IZPIT	30.00 €	1	30.00 €
	SMUČARSKA KARTA ZA OCENJEVALNI DAN	25.00 €	1	25.00 €
	STROŠEK ORGANIZATORJA	339.00 €	1	339.00 €
SKUPAJ (NA OSEBO)				714.00 €

Tabela 1. Kalkulacijska tabela Mariborsko Pohorje

Prva kalkulacijska tabela je za tečaj usposabljanja smučanja na Mariborskem Pohorju in je izračunana za 8 udeležencev v eni skupini. Iz prvih dveh delov te tabele je razvidno, da se pri udeležbi 8 oseb pokrijejo vsi stroški organizatorja. Strošek 1 udeleženca, (tretji del tabele) pa vsebuje poleg namestitve in smučarske karte ter zaračunanega stroška organizatorja, še prijavo in kotizacijo tako za teoretični in praktični izpit, kot tudi smučarsko karto za ocenjevalni dan. Opravljanje teoretičnega in praktičnega izpita poteka po posameznih regijah. Datumi regijskih preverjanj znanja so objavljeni na spletnih straneh ZUTS Slovenije, kjer se lahko kandidati prijavijo sami.

3.3.2 SAALBACH HINTERGLEMM

PROJEKT:	TEČAJ USPOSABLJANJA - SMUČANJE - SAALBACH HINTERGLEMM	
TERMIN:		
PRODAJNA CENA:	782.90 €	

STROŠKI ORGANIZATORJA		CENA		
STROŠKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
DEMONSTRATOR	NAMESTITEV + SMUČARSKA KARTA	308.90 €	1	308.90 €
	HONORAR	100.00 €	7	700.00 €
PREDAVATELJI TEORIJE	STROŠKI	250.00 €	1	250.00 €
STROŠKI NA UDELEŽENCA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
STROŠKI ORGANIZACIJE	ADMINISTRATIVNI STROŠKI, STROŠKI VODJE TEČAJA, IDR.	100.00 €	8	800.00 €
SKUPAJ				2,690.90 €

PRIHODKI ORGANIZATORJA		CENA		
PRIHODKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
PRIHODKI ORGANIZATORJA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
	ORGANIZACIJA IN KOORDINACIJA TEČAJA USPOSABLJANJA	260.00 €	8	2,080.00 €
SKUPAJ				2,712.00 €

STROŠEK UDELEŽENCA		CENA		
STROŠEK TEČAJA USPOSABLJANJA S TEORETIČNIM IN PRAKTIČNIM IZPITOM (NA 1 UDELEŽENCA)		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
STROŠKI UDELEŽENCEV (NA OSEBO)	SMUČARSKA KARTA	158.90 €	1	158.90 €
	NAMESTITEV	35.00 €	6	210.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA TEORETIČNI IZPIT	20.00 €	1	20.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA PRAKTIČNI IZPIT	30.00 €	1	30.00 €
	SMUČARSKA KARTA ZA OCENJEVALNI DAN	25.00 €	1	25.00 €
	STROŠEK ORGANIZATORJA	339.00 €	1	339.00 €
SKUPAJ (NA OSEBO)				782.90 €

Tabela 2. Kalkulacijska tabela Saalbach Hinterglemm

Druga kalkulacijska tabela je narejena za tečaj usposabljanja smučanja v avstrijskem Saalbach Hinterglemmu, ki velja za enega izmed najbolj mondenih smučišč v Avstriji. Pri zgornji kalkulaciji vidimo, da je strošek na udeleženca tečaja usposabljanja nekoliko večji kot pri kalkulaciji za tečaj usposabljanja na Mariborskem Pohorju. Prvi in drugi del te tabele je enak Tabeli 1. Razvidno je, da se pri udeležbi 8 oseb pokrijejo vsi stroški organizatorja. Opravljanje teoretičnega in praktičnega dela izpita poteka regijsko na enem izmed slovenskih smučišč.

3.3.3 PREDSEZONSKA IN POSEZONSKA FRANCIJA

PROJEKT:	TEČAJ USPOSABLJANJA - SMUČANJE - FRANCIJA	
TERMIN:		
PRODAJNA CENA:	513.00 €	

STROŠKI ORGANIZATORJA		CENA		
STROŠKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
DEMONSTRATOR	NAMESTITEV + SMUČARSKA KARTA	308.90 €	1	308.90 €
	HONORAR	100.00 €	7	700.00 €
PREDAVATELJI TEORIJE	STROŠKI	250.00 €	1	250.00 €
STROŠKI NA UDELEŽENCA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
STROŠKI ORGANIZACIJE	ADMINISTRATIVNI STROŠKI, STROŠKI VODJE TEČAJA, IDR.	100.00 €	8	800.00 €
SKUPAJ				2,690.90 €

PRIHODKI ORGANIZATORJA		CENA		
PRIHODKI ORGANIZATORJA ZA 8 UDELEŽENCEV		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
PRIHODKI ORGANIZATORJA X 8	TEČAJNINA ZA UČITELJA SMUČANJA	25.00 €	8	200.00 €
	LITERATURA + NAŠITEK + DIPLOMA	54.00 €	8	432.00 €
	ORGANIZACIJA IN KOORDINACIJA TEČAJA USPOSABLJANJA	260.00 €	8	2,080.00 €
SKUPAJ				2,712.00 €

STROŠEK UDELEŽENCA		CENA		
STROŠEK TEČAJA USPOSABLJANJA S TEORETIČNIM IN PRAKTIČNIM IZPITOM (NA 1 UDELEŽENCA)		V EUR	KOLIČINA	ZNESEK TOTAL
STROŠKI UDELEŽENCEV (NA OSEBO)	NAMESTITEV + SMUČARSKA KARTA	99.00 €	1	99.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA TEORETIČNI IZPIT	20.00 €	1	20.00 €
	PRIJAVA IN KOTIZACIJA ZA PRAKTIČNI IZPIT	30.00 €	1	30.00 €
	SMUČARSKA KARTA ZA OCENJEVALNI DAN	25.00 €	1	25.00 €
	STROŠEK ORGANIZATORJA	339.00 €	1	339.00 €
SKUPAJ (NA OSEBO)				513.00 €

Tabela 3. Kalkulacijska tabela predsezonska, posezonska Francija

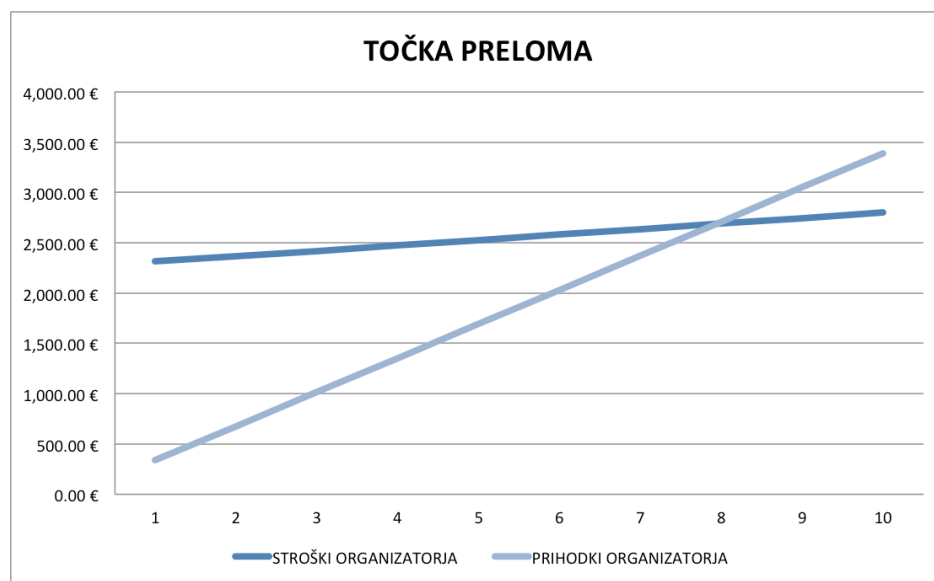

Tretja kalkulacijska tabela je enaka prvima dvema. Razlika je le v tretjem delu, pri strošku na udeleženca, ki je bistveno manjši. V Franciji namreč pred glavno sezono ter konec meseca marca nudijo ugodno namestitev z že vključeno smučarsko karto. Udeleženci tečaja usposabljanja opravljajo teoretični in praktični del izpita regijsko na slovenskem smučišču.

3.3.4 TOČKA PRELOMA ORGANIZACIJE TEČAJA USPOSABLJANJA

ŠTEVILO OSEB	STROŠKI ORGANIZATORJA	PRIHODKI ORGANIZATORJA	RAZLIKA
1	2,312.90 €	339.00 €	-1,973.90 €
2	2,366.90 €	678.00 €	-1,688.90 €
3	2,420.90 €	1,017.00 €	-1,403.90 €
4	2,474.90 €	1,356.00 €	-1,118.90 €
5	2,528.90 €	1,695.00 €	-833.90 €
6	2,582.90 €	2,034.00 €	-548.90 €
7	2,636.90 €	2,373.00 €	-263.90 €
8	2,690.90 €	2,712.00 €	21.10 €
9	2,744.90 €	3,051.00 €	306.10 €
10	2,798.90 €	3,390.00 €	591.10 €

Tabela 4. Stroškovna tabela organizacije tečaja usposabljanja

Slika 13. Točka preloma organizacije tečaja usposabljanja

Zgornji graf prikazuje točko preloma pri organizaciji tečaja usposabljanja. Iz grafa je razvidno, da je krivulja odhodkov (stroškov) manj strma od krivulje prihodkov, kar posledično pomeni, da se bosta krivulji sekali v neki točki in kjer se sekata, nastane točka preloma. Krivulji se tako sekata pri 8 udeležencih tečaja. Levo od točke preloma pomeni, da se tečaj usposabljanja organizira z izgubo, desno od točke preloma pa pomeni, da se tečaj usposabljanja organizira z dobičkom.

3.3.5 RAZLIKE V CENI TEČAJA USPOSABLJANJA

		MARIBORSKO POHORJE	SAALBACH HINTERGLEMM	FRANCIJA (TIGNES)
STROŠEK NA 1 UDELEŽENCA ZA CELOTEN TEČAJ USPOSABLJANJA				
NAMESTITEV		210.00 €	210.00 €	99.00 €
SMUČARSKA KARTA		90.00 €	158.90 €	
POTNI STROŠKI	osebni avtomobil	24.05 €	55.50 €	148.00 €
	kombi	55.78 €	71.50 €	117.75 €
	avtobus	17.16 €	22.44 €	54.67 €
SKUPAJ	namestitev + smučarska karta + osebni avtomobil	324.05 €	424.40 €	247.00 €
	namestitev + smučarska karta + kombi	355.78 €	440.40 €	216.75 €
	namestitev + smučarska karta + avtobus	317.16 €	391.34 €	153.67 €

Tabela 5. Specifikacija stroškov namestitev in potnih stroškov

Iz tabele zgoraj je razvidno, da ključna razlika v ceni tečaja usposabljanja nastane zaradi stroškov namestitve, smučarske karte in potnih stroškov.

Vsaka izmed destinacij ima glede stroškov prednosti in slabosti, vendar v skupnem seštevku vseh treh je najbolj ugodna Francija. Cena namestitve in smučarske karte je v Franciji bistveno bolj ugodna kot na slovenskem Mariborskem Pohorju in v avstrijskem Saalbach Hinterglemmu.

Pri izračunu potnih stroškov je bilo potrebno upoštevati različne kombinacije prevozov, saj so velike razlike v oddaljenosti od Ljubljane (vsi potni stroški so izračunani iz Ljubljane do končne destinacije).

Pri osebnem avtomobilu je upoštevana uradna kilometrina (0,37€/km), pri štirih osebah v avtomobilu. Pri prevozu s kombijem je upoštevana uradna kilometrina ter najem kombija v višini 50,00 € na dan ob predpostavki, da je v kombiju 8 udeležencev in demonstrator. Izračun za avtobusni prevoz je bolj kompleksen, upoštevana je cena za 1 kilometer 1,1 €. Predpostavljamo, da se avtobus pri Mariborskem Pohorju isti dan vrača na odhodno mesto, zadnji dan pa nazaj na destinacijo. Pri obeh destinacijah v tujini pa avtobus ostane na destinaciji, tako so poleg kilometrine prištete še dnevnice voznikov. Primer Saalbach Hinterglemm vsebuje 7 dnevnic po 50,00 € (1 voznik), primer Francije pa 14 dnevnic po 50,00 € (2 voznika). Cena za avtobusni prevoz je izračunana na 1 udeleženca ob predpostavki, da imamo na avtobusu zapoljenih 45 mest.

3.4 PREDNOSTI IN SLABOSTI

Kot vsaka stvar, ki se je lotimo na novo, imajo tudi tečajni usposabljanja v tujini svoje prednosti in svoje slabosti, vendar menimo, da je v tem primeru več prednosti kot slabosti.

Prva prednost tujine je, da so pri Slovencih še vedno bolj priljubljena in cenjena tuja smučišča, ki so bistveno bolj privlačnejša in velikokrat nudijo tudi boljše pogoje. Pri pogojih ne gre toliko za pogoje bivanja, ki so v Sloveniji zelo dobro urejeni, tukaj gre za kvaliteto smučarskih naprav ter število prog, ki jih posamezno smučišče ponuja. Seveda bi imeli tudi v Sloveniji radi smučišča z nekaj sto kilometri prog, vendar na žalost to geografsko ni mogoče.

Druga prednost tujine pred slovenskimi smučišči je cena. Tukaj lahko gledamo iz dveh zornih kotov. Prvi pogled na ceno je kot celota, kjer nam cena predstavlja strošek ne glede na ozir, kaj lahko za določeno ceno dobimo. V veliki prednosti je Francija s svojimi smučišči v francoskih Alpah, kjer lahko za zelo nizke cene dobimo apartma z vključenimi smučarskimi vozovnicami. Da je smučanje v

Franciji tako ugodno, omogoča predvsem francoska vlada oziroma področje turizma v državi, ki je organiziran tako, da za organizirane skupine turistov, med katerimi bi bili tudi udeleženci tečaja, nudi posebne ugodnosti kot so cenejša smučarska vozovnica in namestitvev. Seveda pa ni nujno, da je celotna cena bolj ugodna kot v Sloveniji, vendar v primerjavi s ponudbo, ki jo nudijo slovenska smučišča za določen denar, v tujini dobimo bistveno več. Tukaj je v prednosti predvsem Avstrija, ki v svojih smučarskih središčih ponuja celotno storitev z dodatnim programom oziroma dejavnostmi, ki lahko popestrijo tečaj usposabljanja.

Tretja prednost je priložnost za udeležence tečaja, da kot bodoči usposobljeni učitelji smučanja vidijo, kakšna je tuja smučarska infrastruktura, na kakšen način delujejo tuje smučarske šole in morda se jim z navezovanjem stikov s tujimi učitelji smučanja v tamkajšnjih smučarskih šolah odprejo nove priložnosti za delo v tujini. Gre se predvsem zato, da bi slovenski učitelji smučanja več učili v tujini, saj smo zelo dobro usposobljen kader. Učenje v tujini je praksa že v današnjih dneh, vendar bi to še bolj pripomoglo k temu, da bi slovenski učitelji dobili več možnosti za delo v tujini in se v večjem številu odločali za ta korak. To dejstvo bi pripomoglo k dodatnemu zaslužku učiteljev smučanja med letom, kar pomeni, da bi s tem morda spodbudili tudi ostale, ki se jim naložba v tečaj usposabljanja zdi finančno nepovračljiva. Finančni vidik je eden glavnih, na katerega se ozirajo udeleženci tečaja. V današnjih kriznih časih je žal že pred vidikom izobraževanja.

Smučanje v tujini pa vendar ima tudi svoje slabosti. Prva slabost, ki se lahko pojavi, je jezikovna prepreka, tako pri organizaciji samega tečaja usposabljanja kot kasneje pri izvedbi. Večja težava je pri organizaciji tečaja v Franciji ali morda v Italiji, kjer so glede jezika dokaj nefleksibilni in pogosto govorijo samo domači jezik, medtem ko sta v Sloveniji v večini srednjih šol prvi tuji jezik angleščina in drugi tuji jezik nemščina.

Druga slabost se nanaša na organizacijo tečaja usposabljanja v Franciji, ki se nanaša na število udeležencev tečaja, ki mora biti dovolj veliko, da se lahko tečaj

kvalitetno in dobro izpelje. Ob predpostavki, da le tega organiziramo z avtobusom. Optimalna številka udeležencev tečaja usposabljanja je tako 45, saj moramo k tej številki prišteti še 5 demonstratorjev in tako zapolnimo vse razpoložljive sedeže na avtobusu. Največji problem, ki nastane, je preprosto, zelo težko je zbrati tolikšno število udeležencev tečaja. Za realizacijo takšnega tečaja bi bilo potrebno združevanje oziroma povezovanje smučarskih klubov med seboj. Druga možnost pa je, da se skupino udeležencev tečaja usposabljanja in demonstratorja priključi katerikoli drugim smučarskim izletom na isto destinacijo, v organizaciji ene izmed slovenskih turističnih agencij. Morda pa je prav to nova priložnost za združevanje in povezovanje različnih oseb z različnimi znanji, različnimi izkušnjami in z različnimi vizijami v eno skupino, kjer je potrebno timsko delo za skupno dobro.

Dejstvo je, da imamo tako prednosti kot slabosti organizacije tečaja usposabljanja v tujini. Menimo, da bi morali smučarski klubi oziroma ZUTS Slovenije organizirati tečaj usposabljanja v tujini, saj bi s tem več pridobili kakor izgubili. Treba je pustiti novim izzivom, da pokažejo svoj potencial. Dokler ne poizkusiš, ne veš (kar pa seveda velja za vse stvari v življenju).

4 SKLEP

Smučanje je od nekdaj veljalo za drag šport. V času, ko povsod slišimo, da je Slovenija v krizi in kako slaba je ekonomska slika, prihaja do upada udejstvovanja v športu, za katere je potrebno več denarja. Zaradi slednjega prihaja tudi do upada udeležencev na tečajih usposabljanja na področju smučanja.

V diplomskem delu smo razmišljali in primerjali organizacijo tečajev usposabljanj zunaj Slovenije, da bi s tem povečali interes in zanimanje za opravljanje tečajev usposabljanja v vseh smučarskih panogah.

Primerjava treh smučišč – enega iz Slovenije, drugega iz Avstrije in tretjega iz Francije – je prikazala zanimiva izhodišča, iz katerih lahko izhaja tako ZUTS Slovenije kot ostali smučarski klubi v prihodnosti. Izkazalo se je, da je lahko organizacija tečaja usposabljanja, ob prilagojeni organizaciji v tujini, primerljiva in celo cenejša od organizacije tečaja usposabljanja v Sloveniji. Izstopa primer v Franciji. Druga pomembnejša ugotovitev pa je pokazala, da cenovno ni bistveno večje razlike med organizacijo tečajev usposabljanj v Sloveniji in sosednji Avstriji, ki velikokrat ponuja bistveno več, oziroma je lahko zato bolj zanimiva za udeležence. Za primer smo vzeli smučišče Saalbach Hinterglemm, ki velja za eno izmed bolj mondenih in dražjih smučišč v Avstriji. Cenovna razlika med katerikoli manj mondenim smučiščem v Avstriji in slovenskim smučiščem bi bila vrjetno še bolj izrazita.

Če povzamem svoje ugotovitve, bi lahko ZUTS Slovenije oziroma smučarski klubi poizkušali organizirati tečaje usposabljanj tudi v tujini. S tem bi verjetno povečali število udeležencev na tečajih in povečali popularnost tečajev usposabljanj v vseh smučarskih panogah.

5 LITERATURA

- Batagelj, B. (2000). *Začetki modernega smučarstva na Slovenskem*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
- Bole, A. (2011). *Oblikovanje in analiza uspešnosti turističnega proizvoda: primer maturantskega izleta Lloret de Mar*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Brezovec, A., & Nemeč R., H. (2009). *Marketing v turizmu. Izhodišča za ustvarjalno razmišljanje in upravljanje*. Portorož: Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije – Turistica.
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D., Wanhill, S., & Shepherd, R. (1998). *Tourism. Principles and practice*. New York: Addison Wesley Longman.
- Gomezelj O., D. (2006). *Konkurenčnost turističnih destinacij. Analiza konkurenčnosti Slovenije z integriranim modelom*. Koper: Fakulteta za management.
- Gruden, I. (2003). *Analiza in strategija razvoja slovenske nacionalne sole smučanja*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Guček, A. (1995): *Zgodovinski razvoj ZVUTS-a*. Almanah ob 60. letnici ustanovitve Zbora smuških učiteljev. Ljubljana: Združenje vaditeljev in učiteljev smučanja Slovenije.
- Guček, A. (1998). *Po smučinah od pradavnine*. Ljubljana: Magnolija.
- Horngrén, C. T., Datar S. M., & Foster G. (2003). *Cost accountin: A managerial Emphasis*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Jelenc, Z. (2007). *Osnutek za razpravo, Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*. Ljubljana: Javni zavod pedagoški inštitut.

- Jeraša, M. (2008). *Vsebinska opredelitev in organizacijski vidiki izvedbe tečajev usposabljanja za učitelje alpskega smučanja I. in II. stopnje v okviru ZUTS Slovenije*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Jereb, J. (1987). *Strokovno izobraževanje in razvoj kadrov*. Kranj: Moderna organizacija.
- Konečnik R., M. (2007). *Trženje v turizmu*. Koper: Društvo za akademske in aplikativne raziskave.
- Konečnik R., M. (2010). *Trženje v turizmu*. Ljubljana: Meritum.
- Kotler, P. (2004). *Management trženja*. Ljubljana: GV Založba.
- Lešnik, B., Guček, A. (2010). *Analiza organiziranosti in delovanja smučarskih zvez izbranih dežel*. Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije.
- Lešnik, B., Žvan, M. (2007). *Naše smučine*. Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije. Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije.
- Licenciranje (2010). Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije, Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 29.7.2013, iz <http://www.sloski.si/zuts/licenciranje>.
- Mariborsko Pohorje(2013). Maribor Pohorje. Pridobljeno 6.8.2013, iz http://maribor-pohorje.si/files/zlozenka_zima_mapa2009_10_2000px.jpg.
- Mihalič, T. (2002). *Turistična podjetja. Poslovanje in ekonomika turističnih agencij in gostinskih podjetij*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Mihalič, T. (2008). *Turizem. Ekonomski vidiki*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Pfajfar, G., Konečnik R., M. (2007). *Trgovska blagovna znamka*. Teorija in praksa, 44(5), 641–657.

- Piste Map 2013/2014 (2013). Skicircus. Pridobljeno 6.8.2013, iz http://www.saalbach.com/fileadmin/user_storage/saalbach_com/Downloads/Winterpanorama_2013_14.pdf.
- Plan des pistes des 2 alpes hiver 2013 (2013). Les2alpes3600. Pridobljeno 6.8.2013, iz http://winter.les2alpes.com/images/info_pages/plan-des-pistes-des-2-alpes-hiver-2013-170.pdf.
- Planina, J., Mihalič, T. (2002). *Ekonomika turizma*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.
- Poslovník ZUTS Slovenije (2008). Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije, Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 29.7.2013, iz <http://www.sloski.si/ZUTS/Dokumenti/Poslovník>.
- Potočnik V. (1999). *Kalkulacije in DDV za podjetnike, obrtnike, trgovce ...* Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Pravila o usposabljanju strokovnih delavcev v športu (2004). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Strokovni svet Republike Slovenije za šport. Pridobljeno 29.7.2013, iz http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/Pravila_o_usposabljanju_strokovnih_delavcev_v_sportu.pdf.
- Pravilnik o organizaciji in poteku programov usposabljanja (2011). Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije. Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 5.8.2013, iz http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/Pravilnik_o_organizaciji_in_poteku_programov_usposabljanja_2011.pdf.
- Pravilnik šole smučanja (2008). Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije. Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 24.8.2013, iz http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/Pravilnik_šole_smučanja_Slovenije.pdf.

Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani.

Rebernik, M. (2008). *Ekonomika podjetja. 4., dopolnjena izdaja*. Ljubljana: GV Založba.

Saalbach informacije (2013). Transalp. Pridobljeno 5.8.2013, iz <http://www.transalp.si/smucanje/avstrija/saalbach/>.

Schollmayer, E.H. (1893). *Auf Schneeschuhen (Na snežkah)*. Celovec: Johan Leon.

Smučanje 2014 v Franciji (2013). Ski Holidays. Pridobljeno 5.8.2013, iz <http://www.skiholidays.si/smucanje/smucanje-v-franciji/>.

Smučarska regija Les 3 Valees (2013). Snowtrex zimske počitnice. Pridobljeno 6.8.2013, iz http://www.snowtrex.si/francija/tri_doline/val_thorens/smucarska_regija.html.

Smučišče Mariborsko Pohorje (2013). Maribor: Športni center Pohorje. Pridobljeno 5.8.2013, iz <http://www.pohorje.org/mariborsko-pohorje-pozimi/smucisce-mariborsko-pohorje>.

Stegnar, M. (2008). *Analiza modela izobraževanja in usposabljanja strokovnih kadrov v okviru Smučarske zveze Slovenije –ZSP*. Specialistično delo. Maribor: Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede.

Šegula, T. (2010). *Strategija delovanja ZUTS Slovenije v povezavi s sodobnimi smernicami razvoja različnih ravni smučarskega športa*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport

Tekavčič, M. (2002). *Obvladovanje stroškov*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.

Varnost na smučiščih (2013). Republika Slovenija: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno 24.8.2013, iz http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/varnost_na_smuciscih/.

Verdnik, M., Božič, B. (2012). *Vsebina in potek usposabljanj strokovnih smučarskih kadrov ZUTS Slovenije*. Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije, Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 29.7.2013, iz [http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/tecaji/potek_usposabljanj_ZUT S 2012-2013.pdf](http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/tecaji/potek_usposabljanj_ZUT_S_2012-2013.pdf).

ZUTS – Predstavitev (2013). Ljubljana: Smučarska zveza Slovenije, Združenje učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije. Pridobljeno 29.7.2013, iz [http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/DEMO_TEAM_PREDSTAVITVE NA MAPA 2013 stisnjena.pdf](http://www.sloski.si/resources/files/pdf/zuts/DEMO_TEAM_PREDSTAVITVE_NA_MAPA_2013_stisnjena.pdf).

Žibert, F. (2007). *Osnove ekonomike*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.